

Chamberlain dedi ki:

Harbi Balkanlara sirayet ettirmek istemiyoruz

Abluka teşdit edilecek ve bahrî kuvvetler artacak

BİTARAFLIK

Şu halde, bunu bilirsen, vatanı, milletini sever bir ferd sıfatıyla siz, ben, o, nasıl bitaraf olabilirsiniz? Harb bizim hudutlarımızdan uzakta olduğu için mi? Fakat bugün uzak, yakın kalmış mıdır? Bugün uzakta zannedilen harb, aradaki milletler birer birer ve parça parça ezildikten sonra bize gelecektir.

Yazar: Hüseyin Cahid YALÇIN

Ötedenberi, milletlerarası siyaset sahalarında alışkın bulunduğumuz bu kelime, bilhassa Cihan Harbinden sonra devlet, sosyete ve devletler arasındaki münasebetlerde vukua gelen derin değişiklikler dolayısıyla mânasını kaybetmiştir. Bugünkü şartlar içinde eski bitarâflık, mefhumu az çok bir tahavvüle uğramadıkça yeni hayata intibak etmiş olamaz. Şimdi devam etmekte olan harbe gördüğümüz bir çok gayritarâflıklar hep şu eski mefhumun yeni şartlara uymaması yüzünden ileri gelmiş garabetlerdir.

Eski harplerde, eski yaşadığımız münâfaka belki bitarâflık kabul olabiliirdi. Fakat bu gün, nasyonal sosyalizmin kabul ve ilân etmiş olduğu hayat tehlâkiası karşısında milletlerarası münâfaklıklar bitarâflığa imkân kalmamıştır. Nasyonal sosyalistler dünyadaki bitarâflık mefhumunu yıkmışlar ve kendileri tarafından açılacak bir harbe bitaraf kalmak imkânını ortadan kaldırmışlardır.

Ahşap binalardan ibaret olan bir şehirde, şiddetli bir rüzgâr eserken çıkacak bir yangının henüz bizim mahalleye uzak olduğu mülahazasıyla "bitaraf", kalmamıza imkân var mıdır? Ovary sel bastığı vakit, tufan henüz bizim köye gelmedi diye kendi köşemizde rahat rahat oturabilir miyiz? İşte nasyonal sosyalizmin dünyada çıkardığı yangın da budur. Buna dünyada hiçbir milletin lâkayd ve seyirci kalması kabul değildir; çünkü ortada her milletin canına kasdetmiş bir devlet vardır.

Bu bir hakikattir, bir iddia, bir isad ve iftira değildir. Almanyayı idare eden en büyük şefin kendi ağzından çıkması, kendi kitabına geçmesi ve bütün Alman milletine bir din olarak telkin ve talim edilmiş bir mezhebin icabıdır. Hitler, bu kudsi kitabını henüz muhalefet ve mücadele mevkinde iken yazdı. Her muhalif parti iktidarı ele geçirmek için mücadele ettiği sırada, biraz fazla vâdlere kalkar, tenkidlerinde insafsız davranır, hattâ demagoji bile yapar. Bunlara alışılmıştır ve her tarafta görülmüştür. Fakat nasyonal sosyalizmin böyle muhafif

(Sonu 5 inciye)

Hüseyin Cahid YALÇIN

PEK YAKINDA!

İngiltere Başvekili Chamberlain

Londra 2 (Hususi) — İngiltere Başvekili Mister Chamberlain bugün Avam Kamarasında bir nutuk vererek büyük harb konseyinin bitarâflara tasöylemiştir: (Sonu 3 üncüye)

İtalyada Asabiyet

Donanmanın on sınıfı silâh altına çağırıldı, on üç yaşından sonra herkes seferber edilecek

Paris, 2 (A.A.) — Paris - Soir gazetesi, Romadan aldığı haberlere atfen yazıyor:

Donanmanın on sınıf ihtiyatı, bir talim devresi geçirmek üzere açılan silâh altına çağırılmıştır. Diğer taraftan bütün İtalyan balıkçı gemileri, mensub

Giornale d'Italia'nın Makalesi Roma, 2 (A.A.) — Stefani ajansı bildiriyor:

Giornale d'Italia, İtalyanın zayıf olduğunu (Sonu 5 inciye)

Haricî ticaretimizde inkişaf

İhracatımız arttı, Almanyanın yerini müttefikler tuttu

Ankara, 2 (A.A.) — Ticaret Vekâleti Konjonktür bülteninin mart nüshasındaki rakamlara nazaran 1940 senesinin ilk iki ayındaki ihracatımızın, dünya ticaretinin azalmış olmasına rağmen, geçen senenin aynı devresindeki ihracatımızdan 1,5 milyon lira daha yüksek olduğu ve ihracat ve ithalatımızın memleketler ve maddeler itibarıyla şöyle tereküp ettiği anlaşılmaktadır:

İhracat: Şubat nihayetine kadar olan ihracatımız 1936/38 senelerinde vasatı 21,5

million lirayı bulmuş, 1939 senesinde bu miktar 20,7 milyon liraya inmiş ve 1940 senesinde ise 22,2 milyon liraya çıkararak memleket lehine ehemmiyetli bir inkişaf kaydetmiştir.

1939 senesi ilk iki ayındaki ihracatımızın yüzde 58 zini çekmiş olan Almanyanın 1940 senesindeki ihracatımıza ancak yüzde 2 nisbetinde iştirak etmiş olmasına rağmen kaydedilen bu tezayüt ihracatımızın harb konjonktürüne muvaffakiyetle intibak etmekte olduğunu göstermektedir. (Sonu 7 inciye)

Afrodit davası kararını Temyiz tasdik etti

Cümhurreisimiz

Dün İngiliz sefirini kabul buyurdular

Ankara, 2 (A. A.) — Reiscümhur İsmet İnönü bugün İngiltere Büyükelçisi Sir Hugh Knatchbull Hughes sen K. C. M. G.'i kabul buyurmuşlar ve bir buçuk saat kadar görüşmüşlerdir.

Mülâkat esnasında Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu da hazır bulunmuştur.

Ankara, 2 (A.A.) — Komedi Fransızca sanatçıları tarafından bu akşam verilen Andromaque piyesinin temsili esnasında Reiscümhur İsmet İnönü Halki tiyatrosunu şerefliendirmişler ve temsilden sonra artistlere iltifatta bulunmuşlardır.

Sovyet Rusyanın Harp bütçesi 27 milyar ruble

Alman hududu Ruslar tarafından tahkim ediliyor

Moskova, 2 (A.A.) — Sovyetler Birliği Yüksek Sovyet Meclisi dün bütçeyi müzakere etmiştir. Bütün hatipler devlet tarafından verilen bütçeyi ittifakla tasvib etmişlerdir.

Yeni bütçede memleket müdafaasına ayrılan para 27 milyar rubledir.

Ruslar Alman Hududunu Tahkim Ediyorlar

Bükreş, 2 (A.A.) — Havas muhabirinin Cernautiden bildirdiğine göre, Sovyetler, Almanyanın karşısında tahkim edilmiş hat boyunca, betonarme istihkamlar inşasına faaliyetle devam etmektedirler.

Hudut muntakası ahalisi, bu muntakadaki köylerini terk etmek mecburiyetinde kalmış ve Alman-Sovyetler hududundan takriben yüz kilometre kadar geriye götürülmüştür.

İnönü Zaferi

Yurdun her tarafında büyük tezahüratla kutlandı

Ankara, 2 (A.A.) — Bugün aldığımız telgraflar İnönü zaferinin yıldömlü, yurdun her tarafında büyük tezahüratla kutlandığı bildirilmektedir.

Başta halkvevleri ve odalarında olmak üzere, yer yer yapılan her sınıf halkın iştirak etmiş bulunduğu bu toplantılarda söz alan hatipler Milli Şefin dâhiyane sevk ve idaresile kahraman ordumuzu ulaştırmış olduğu bu zaferin hareket safhalarını ve nihayet bunun Türk milletinin kurtuluş yolundaki mücadelesi tesirlerini izah etmişler ve büyük eserini yaratıcısı olan İnönü karşı milletçe duyulan sonsuz bağlılık ve sevgi duygularına tercüman olmuşlardır.

Bu hatipleri-temsiller, millî oyunlar takip etmiş ve bazı yerlerde de millî mâcadeleye ait filimler gösterilmiştir.

Vekiller Heyetinin içtimalı

Ankara, 2 (A.A.) — İcra Vekilleri heyeti-bugün öğleden evvel Başvekallette, Başvekil Dr. Refik Saydamın riyasetinde toplanmış ve ruznamesinde dahil işleri görüşmüştür.

Bu suretle dedikodulu Bir mesele neticelendi

Meşhur ve malûm Afrodit dedi kodusu nihayet dün Temyiz mahkemesinin kararile tarihe karışmış bulunuyor. Artık Afrodit serbesttir, istediğini, dilediği gibi teshir edecektir.

Davanın safhalarını okuyucularımıza tekrar hatırlatmağa lüzum görmüyoruz. Hâdis o derece merak uyanırmıştı ki, bütün okuyucular, dava safhalarını adım adım takip etmişlerdi.

Neticede hep bildiğimiz gibi iddia makamı İbrahim Hakkı isminde birisinin mahkeme kararile sabit olan bu hususdaki vukufsuzluğu ile müstehcen damgasını yiyen eserin tâbiini, ve satışını mahkemeye vermişti.

Avrupaya kadar akseden, bu dava neticesinde muhakeme suçlu olarak mahkemeye sevkedilenleri beraet ettirmiş, iddia makamı da bu kararı teminetti. (Sonu 7 inciye)

İKTİSADÎ MESELELER

Valinin riyasetinde dün bir içtima yapıldı

Bu toplantıda et meselesi görüşüldü İçtimalara devam edilecek

Harbi müteakib doğan iktisadî güçlükleri tedkik ederek bu hususta alınacak yeni tedbirleri tesbit etmek üzere dün Muntaka Ticaret Müdürlüğü salonlarında mühim bir toplantı yapılmıştır. İstanbul Vali ve Belediye Reisi Doktor Lütfi Kırdar başkanlığı altında cereyan eden müzakerelerde Muntaka Ticaret Müdürü Avni Sakınen Muntaka İktisad Müdürü Halûk, Belediye İktisad İşleri Müdürü Saffet ve Hayvan Borsası komiserleri hazır bulunmuşlardır.

Şehrin iktisadî vaziyetini tetkik ederek alınacak tedbirlerin kararlaştırılacağı bu toplantılar bundan sonra devam edecektir. Toplantıda dün ilk olarak et meselesi ele alınmıştır.

Bunu müteakib diğer bir çok ithalat maddeleri ile piyasadaki satışların vaziyeti tesbit edileceğinden geçen ve bu senenin istatistikleri üzerinde çalışmalara da başlanmıştır. Dün toplantıyı müteakib kendisile görüşen bir muharririmize İstanbul Vali ve Belediye Reisi Doktor Lütfi Kırdar ezcümle şunları söylemiştir:

"— Şehrin iktisadî hayatında vukua gelen anormal değişiklikleri tetkik

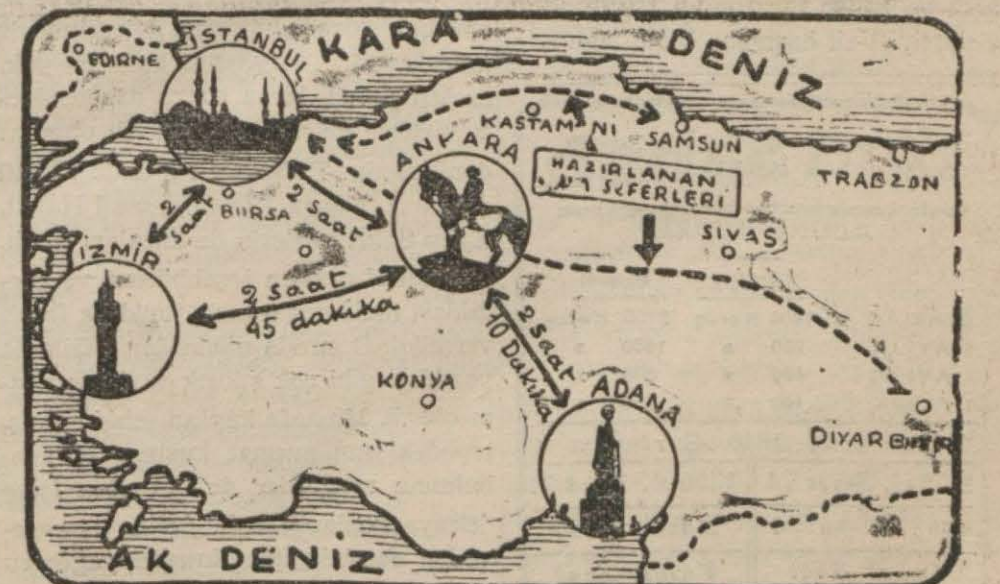
Vali Lütfi Kırdar

ederek tedbirler almak üzere müteakib toplantılar yapmağa karar verdik. Bâdema muntazam fasıllarla yapılacaktır. (Sonu 7 inciye)

SABAHTAN SABAH:

Hudutlarımız içinde nakliyat

Tayyare seferleri başlarken otobüs ve şimendifer arasındaki farklar

Yeniden başlayan tayyare nakliyatında şehirler arasındaki tayyare seferleri müddetini gösterir kroki

Evvelki gündenberi İstanbul - Ankara - İzmir ve Adana arasında tayyare seferleri yeniden başlamıştır. Bu seferler nisanın ortasına kadar yalnız eşya ve posta nakliyatına münhasırdır. (Sonu 7 inciye)

Konya isyanının içyüzü hakkında

Konya Mehbusu Kâzım Gürel'in beyanatı

- 4 -

10 — "Tefrika No. 27., İsyân sa-bahı bu komite yine aynı evde toplanmıştı. İlk kararları Kadî Hilmi, komiteye bildirmişti deniliyor. Geçeden Alâeddin camine götürülmüş ve sonuna kadar orada kalmış olan Kadî Hilmin isyan sabahı Kaykış kahve'de bulunmasına ve oradaki kararları evindeki komiteye bildirmesine imkân var mıdır? Bu kısma da hayali ve hilâfî hakikattir. Bunlara kıyasen diğer yazılardan ne nispete iskonto yapmak içine ettiğini tayin mümkündür.

11 — "Tefrika No. 28., de Alâeddin tepesine karşı yapılacak hücum tertibatına dair Delibaşı ile Kadî Hilmi ve biraderi Mustafa Remzi arasında cereyan ettiği hikâye olunan müzakere ve müsavere de hilâfî hakikat olması lâzımdır. Çünkü Hilmi ile Remzi o anda camide müdafiler nezdinde rehine olarak bulunuyorlardı. Müdafilerin makine tüfeği de yoktu. Yalnız valinin bir otomotik tüfeği vardı. Delibaşı top hikâyesini de vukuundan çok evvel yazmış, fazlaca mübâlağalıdır.

12 — "Tefrika No. 34., de bahsedilen gizli komite toplantısı ve burada Taşbaşlıya atfedilen mütealede da hilâfî hakikattir. Çayırbaşı suyuna zehir atıldığı söylenir ve ilânları ise üçüncü gün müdafiler esir düşerek hükümet bina-sına hapsedildikleri zaman asilerin i-leri gelenleri tarafından propaganda cümlesindendir. Derhal önün alındığı için fesatçıların beklediği netice hasil olmamıştır. Hattâ o esnada Delibaşı bile Konyada değil Kemre belinde, bulunuyordu.

13 — "Tefrika No. 35., de jandarma kumandanı Halil beyin sünnetsizliği hakkında asiler tarafından yapıldığı yazılan ilân da asılsız ve âmiyanedir. Halil bey asiler son dakikâ camie girdikleri zaman şehid edilmiştir.

14 — "Tefrika No. 37., de isimleri ni evvelce bildirdiğimiz yabancılardır o sırada şehirden Rum kilisesinde bir toplantı yapılmışlardır. deniliyor. Konyada bir tane Rum kilisesi vardı; o da Alâeddin tepesinin eteğinde idi. Tepe suyu, edinciye kadar kilisede müdafilerin ileri kuvveti bulmadığına göre bahsedilen toplantıya imkân ol-madığı ve asılsızlığı meydandadır.

15 — "Tefrika No. 39., da heyet yavaş yavaş camie doğru ilerliyordu, müdafiler de gelen beyetın yapacağı teklifleri kendi aralarında tahmine çalışıyor, herkes birer ihtimalden bahisle muhtelif fikirler ileri sürüyorlardı. Bu arada teslim olmak fikri de biri tarafından ortaya atılmıştı. Fakat bu sun ne münakaşasına ne de diğer biri tarafından tekrarlanmasına imkân kalmamıştı. Çünkü o esnada mevki ku-mandanı Avî bey gazablanmış, arkadaşlar, şu cihet ayice bilinmelidir ki, kadî hükümetimizin yüksek şerefini düşecek herhangi bir teklifin mü-takere ve münakaşası şöyle dursun, akla getirilmesi bile millette ve memlekette karşı bir hiyanet telâkki edilir, diye düşünürsünüz ve bu sözü sarfetmek cüreti-göstören aziz kapamıştır. O sırada gelenler camie alınmıştı. deniliyor. yet camie değil şimdi da depolarının bulunduğu yerde, evvelce ihtilâl ni-ti-yekilimsi olan saat kulesinin en-ter-tasındaki çukura götürülmüş ve orada görüşmek suretile olmuştur. Şeyh Sinûsi Arab lisanile valiye mak-sadı ve asiler tarafından teklifi ifade etmiştir. Vali hazıruna bunu izah ede-

rek, ben şimdiye kadar muntazam kuvvet ve hükümetlerin valingini yaptım. Böyle âsi kuvvetlere vali olamam, reddederim, cevabını vermiş. Şeyh Sinûsi el peçe derin düşünce içinde idi. Bir şey söylemiyordu. Heyetteki diğer şahıslar "Tefrika No. 25., e aid yazıda izah ettiğim ve hilele cevap verdiklerinden orada kısa bir konuşma neticesinde Abdülhalim Çelebi, Rifat hoca, Mustafa Remzi heyet halinde Kaykış kahveye gönderilmişlerdi. Orada olan biten şeyler bundan ibaret olup, ne Avni bey tarafından tefrikada yazıldığı gibi bir hitabede bulunmuş, ne de bu esnada herhangi bir ağzdan "teslim olalım, gibi bir fikir ve söz sarfedilmiş olduğuna göre bu parçadaki yazılar da asılsızdır.

16 — "Tefrika No. 42., de "Rengi gibi tavrı da değişen Delibaşı Mehmed kahve'de hşmın bakışlarıyla Kaifa zadeye dönerek güya hani nerede o Derviş Bekir oğlu gidi, başı taşla ezilmi Taşbaşlı Hacı Hüseyin uğursuzu ile o bir de sensin başını bu belâlara sokan, ülen di bakayım, hele, hani polis müdürü Necib ile Mustafa kaptandan gayrisi hep sizinle birlikt idi? Ya nerede kaldı bunlar? Çıkara çıkara bir Kâzım Hüsnü ile İsmail Hakkıyı diktiniz karşıma, dediği yazılıyor. Kere içine aldığım yukardaki yazıya dürtüst bir memba göstermek kabil değildir. Çünkü tamamen asılsızdır. O halde tefrika sahibinin bundaki maksadı nedir? Hakikati bil-miyenler için bunu tayin etmek biraz güçtür amma, bilenen için gayet basit ve sadedir. Bilmiyenlere dinletmek isteniliyor ki, yok mu bunlar hain ve iki yüzlü idiler amma, bunu ancak bir kaç kişi biliyordu. Halbuki milliyetçi, kah-ran 2-3 kişi vardı ki bunları hiç tanıyan ve takdir eden bile olmamıştı. On-lar muhterlerinde sevilmişler, hiçbir zaman mevki alamamışlardı. Niçin böyle? olduklarını sorarsanız onu da ben söyleyeyim: Çünkü lâik değildiler. Hâlâ damgaları üzerlerindedir. Tefrika sahibi mevzuu bahsettiğini yazıyı is-tir bilerek, ister bilmiyerek yazmış ol-sunlar, ravi memba perde arkasında bunu söylemek endişe ve gayretinde-di. Kâzım Hüsnü ve İsmail Hakkıyı bilen ve haklarında yapılan saçmaların da dürtüst bir dimağdan çıkmadığını derhal takdir edecekleri için daha fazla bir şey söyleyemiyecim.

17 — "Tefrika No. 43., de şahsa taallük eden yazıları okuyunca gayri ihtiyarı güldüm. Okuyucuların velev bir dakikâ olsun kıymetli zamanlarını isybetmemeleri için onlara karşı bir şey söylemekten vazgeçtim. Yalnız bi-r az aşağıdaki satırlarda "...Kaykış kah-ve bu fesad müzakerelerine sahne o-lurken Gazilemşah mahallesindeki Er-menî kilisesinin bir odasında da başka bir fesad kaynatılıyor...." deniliyor. Adı geçen mahalle Rum mahallesidir. Orada ne Rum ve ne de Ermeni kilise-si olduğuna göre bahsedilen toplantının da aslı olmasına gerekir.

18 — "Tefrika No. 46., Burada şu noktalar tasrih ve izaha muhtaçtır. Müdafaların üçüncü günü sabahı vali bey Çelebi efendiye bir mektub yazarak dün akşam niçin avdet etmedikleri ni ve müzakere neticesinin bildirilme-sini sormuştu. Bir saat kadar sonra be-yaz cevresini ufak bir değneğe geçir-mek suretile bayrak haline koymuş olan posta bekçisi İsmailin geldiği cevabı tezkirede hükümet dairesindeyiz müzakere için meydana kimseler yok, arattırıyoruz, biraz sonra arkadaşlar-la birlikte geleceğiz, müsterih olunuz.. deniliyordu. Tezkerenin altında Müftü Ali Rıza, Kâzım Hüsnü, İsmail Hakkı, Eyüp Sabri beylerin de imzaları vardı. Bu maruf zevatin teşebbüsleri ve ver-dikleri malumat o anda ümid ve ferah vermişti. O sırada müdafiler tefrikada yazıldığı gibi çok sıkışık vaziyete düş-mişlerdi. Mustafa kaptan şehid olmuş, tepedeki muavemet kırılmış burada bulunan müdafiler de caminin içine iticaya başlanmışlardı. Asiler pence-relerden caminin içine kurşun yağmuru yağıyorlardı. Diğer taraftan Selçuk sarayı cihetindeki kapıya yağdırılan kurşunlar camii içindekilere dehitet veriyordu. Oradaki tahaffuz için bir köşeden o bir köşeye çekiliyorlardı.

[Devamı var]

ŞEHİR HABERLERİ

İhtikâr sevdası Yine suya düşüyor

Şehre mühim miktarda ithalât maddesi geliyor

Bundan iki ay evvel Ticaret Vekâletinin bankalardan akreditif temin et-mek suretile ecnebi memleketlere sipa-riş edilen muhtelif maddelerden cuval imaline yarıyan, külliyyetli miktarda kanevice dün Bulgar bandıralı Bul-garya vapurile limanımıza gelmiştir.

Bu iptidai maddelerin hepsi burada işleneceği için bir müddettenberi pi-yasada hissedilen cuval buhranı ön-lenmiş olacaktır. Gelen haberlere göre yolda gelmekte olan mühim bir parti daha mevcuttur.

Bundan başka yine aynı vapurla mühim miktarda kahve çay ve Ziraat bankasına aid kahve gelmiştir.

Piyasada miktarları azalan ve fi-yatları da yükselen bu maddelerin pi-yasada gayet müsaid bir tesir yapaca-ğı tahmin olunmaktadır.

Hükümetin bu maddelerin fiyatları-na zam yapacağı düşüncesiyle malların ortadan kaldırılma ve malların vurul-di elindekileri tekrar piyasaya ar-zetmek mecburiyetinde kalacaktır. Çünkü Ziraat Bankası bu malları yine eskisi gibi ucuz satacağıdır. Di-ğeri taraftan şehrimizdeki a'akadlar makamlar toptancı ve yarı toptancı-ların depo ve mağazalarında araştır-mal yapmaktadır.

MAARİFTE:

İlk mekteplerdeki ço-cukların sayımı

İstanbul vilâyetinde yapılacak ilk mektep çağındaki çocukların sayılması için bugün öğleden sonra bütün kay-makamların iştirakile bir toplantı ya-pılacaktır. Toplantıda İstanbul vilâyet-i dahilinde yapılacak bu sayım etra-fında alınacak tedbirler kararlaştırıl-lacaktır. Sayım 28 nisan'da yapılacak İstanbul'da ve köylerde olmak üzere iki tarzda yapılacaktır. İstanbul'da her eve birer beyanname verilecek köyle-re gelince buralarda muhtar ve koru-cular her evi dolayarak tahsil çağın-daki çocukları tesbit edecektir.

BELEDİYEDE:

Gazinoyu işletmek için 50 bin lira nasıl bulunacak

Belediyenin Taksim gazinosunu iş-letmek üzere 50 bin liralık bir sermaye iştirakile tesis ettiği şirkete Dahiliye Vekâletinin vaki itirazını tebellüğ et-miştir.

Şirket hissedarları bu günlerde topla-narak bu hususta karar verecekler-dir. Şirket kendini feshe karar verdiği takdirde belediye gazinoyu müzayed-e ile kiraya verecektir.

Kadıköy ve Üsküdar cih-e-tine konulacak lâmbalar

Belediyenin 2000 lâmbalık tenvirat programının şimdiye kadar 1824 lâmbası tayin olunan yerlere konul-muştur. Diğer 176 tanesi de bugünler-de konulacaktır. Bunlar minhasıran Üsküdar ve Kadıköy muntakasına ait-tir. Diğer taraftan belediyenin yeni hazırladığı 1000 lâmbalık tenvirat pro-gramı da 1 hâziran'dan itibaren tat-bik olunmaya başlanacaktır. Buna ait tahsisat bu seneki belediye bütçesine konulmuştur.

Muhtelit öncülmenin faaliyeti

Belediye muhtelit öncülmeni zabıta-i belediye talimatnamesinin deniz ve tra-va vesaitine ait ahkâmını tetkike baş-lamıştır. Bunlar meclisin cuma günüki celsesine yetiştirilecektir.

Fındıklı, Kazancı yokuşu parke oluyor

Belediye Fındıklı - Kazancı yokuşu -Taksim caddesini parke olarak inşa etmeğe karar vermiştir. Buna ait ke-sifname 10 bin liradır. Bir kaç güne kadar münakaşaya çıkarılacaktır.

Tepebaşı bahçesi tanzim ediliyor

Belediye imar müdürlüğü Tepebaşı bahçesi için bir tanzim planı hazırla-mıştır. Plan Tepebaşı imar planına ba-ğı olarak yapılmıştır. Buna nazaran bahçe duvarlarını 4 metre geriye çe-kilmesi lâzım gelmektedir.

Amiral Mourenin Dünkü Tetkikleri

Şehrimizde bulunan Fransız hava -dan pasif koruma mütehassısı amiral Mouren dün sabah vilâyette kendisine tahsis olunan salonda İstanbul için tesbit olunan sığmak mntakaları hak-kında harita ve projeler üzerinde taf-silât almıştır.

Mütehassıs öğleden sonra belediye imar müdürlüğüne gitmiş ve İstanbu-lun imar plânile, ahşap mntakalarda yapılacak meydan ve geniş caddelere aid pasif müdafaa plânlarını tetkik et-miştir. Amiral, İstanbul pasif ko-runmasına aid tedbir ve hazırlıklardan memnuniyet beyan etmiştir.

İstinye - Bebek Yolunda yeni İstimlaklar

İstimlak müdürlüğü Bebek - İstin-ye sahil yoluna aid istimlak muame-lelerini bir an evvel bitirmek üzere ye-niden tedbirler almaktadır. Bu yol üze-rinde yapılması lâzım gelen istimlakın hepsi 123 parçadan ibarettir. Şimdiye kadar bunlardan 81 tanesine ait mu-mele ikmal olmuştur. Beledîye bu 81 istimlake "200., bin lira sarfetmiş-tir. Geriye kalan 42 istimlak muame-lesinin 12 tanesi arsadır ve bunlara aid muameleler de ikmal olunmak üzere-dir. Beledîye Bebek - İstinye istimlak-lerine daha "100., bin lira verecektir. Bu sahadaki istimlak işleri nisan in-hayetinde ikmal olunmuş olacaktır.

İstimlak müdürlüğü bundan başka alâkadâr olduğu diğer sahalardaki istimlaklerini de sıratlandırmak için faaliyete geçmiştir. Koskoda yapılan istimlak muamelelerine belediyenin Belediyeler bankasından yaptığı istik-razlardan 250 bin lira tahsis olma-nıştır. Burada bazı evlere aid istimlak muameleleri ikmal olunmuş bunlar beledîyeye ait bazı yerler yıkılmıştır.

Mısır çarşısında yapılacak istim-lâkleri 177 tanesi çarşının içind-e diğer kısmı da dışında olmak üzere 230 par-çadan ibarettir. Bunlara aid takdiri kıymet muameleleri ikmal ol-muş-tur. Bugünlerde tebligata başlanacak-tır.

Yerebatanda verem dispenseri isti-kametinde yapılacak 17 evin istimlak muamelesi de devam etmekte'dir. Şin-diye kadar 12 evin muameleleri niha-yetlendirilmiştir.

DENİZLERDE:

Karadeniz yaz tarifeleri 5 Nisana kaldı

Denizyollarının Karadeniz yaz tari-fesinin tatbiki 16 nisana tehir edilmiş-tir. Bunun sebebi Denizyolları tarafın-dan hazırlanarak Ankara'ya gönderilen tarifelerin henüz vekâletçe tasdik edil-medigidir.

Gelen haberlere göre vekâlet Kara-deniz halkının yaptığı bir çok şikâyet-leri göz önüne alarak tarifede esaslı değişiklikler yapacak ve bu arada va-pur seferlerini daha ziyade çoğaltacak-tır.

Ecnebi sulara sefer yapmak isteyen vapurlar

Ecnebi sulara gidecek vapurların va-ziyetini tetkik edecek olan komisyon dün liman reisliğinde ictima etmiştir. Komisyon vapurları Rumanya ve Rusyaya gidecek olan üç armatör mü-racaatı bulunmuştur.

Bunlar Sadıkzade Aslana aid Etili, Galatasaray ve Şükrü'nün İstikbal va-purlarıdır. Komisyon teklifleri tetkik etmektedir. Bu hususdaki karar bu -gün derhal verilecektir.

İthalât birliklerinin muka-veleleri Heyeti Vekilece tasdik edildi

Görülen lüzum üzerine şehrimizde te-gekkül etmiş olan ithalât birliklerinin esas muameleleri Heyeti Vekile tarafından tetkik ile tasdik edilmiştir.

Mukaveleler henüz şehrimizdeki al-lâkadarlara tebliğ edilmemiş olmakla beraber bu hususta resmî makamlara malumat gelmiştir.

19 Mayıs Bayramı Hazırlıkları

Merasimin Veli Efendi koşu sahasında yapıl-ması muhtemel

Dün öğleden sonra İstanbul kız li-sesinde bir toplantı yapılmıştır. Toplan-tıda bu seneki 19 mayıs bayramına mekteplerin bilhassa kız mekteplerini iştirak etmeleri kararlaştırılmıştır. Bu itibarla vilâyet namına yapılacak me-rasime geçen senenin bir misli olarak bu sene 15 bin genç iştirak edecektir.

Komisyon İstanbuldaki mevcut spo-sahaların hiç birisi bu kadar fazla gencin hep bir arada jimnastik hare-ketleri yapmasına müsaid olmadığını nazarı itibara alarak başka sahalara dü-şünmektedir. Bu rada düşünülen en muvafık saha Veliefendi koşu mahal-lidir. Komisyon burasını tetkik ede-cektir. Bu hususta kat'i karar vilâyet-te yapılacak bir toplantıda tesbit olu-nacaktır.

POLİSTE:

Bir otomobil Hızırı yaraladı

Demirkapıda Nöbethane sokağında 2 numarada oturan arabacı sürücüsü A-rapkirli 329 doğumlu Yusuf oğlu Hızır evvelki gece saat 23,10 da Sirkeci'de Kemalbey sinemasından çıkmış, yolun karşı tarafına geçmek üzere yavaş kal-dırımından inince, Sirkeci tarafından ve nizam hilâfına yolun sol tarafından gelmekte olan 1689 numaralı otomobil çarparak muhtelif yerlerinden ağır su-rrette yaralanmıştır. Yaralı Hızır, kaç-kurtaran otomobille Cerrahpaşa has-tahanesine kaldırılmış, vakadan sonra kamam şoförün aranmasına başlanmı-ştır.

Dünkü yangın başlangıçları

Kadıköyünde Yeldeğirmeninde Aziz Fey sokağında Sıdık'ın 1 numaralı evinde soba bacası tutuşmuş, derhal yetişilerek etrafa sırayetine meydan verilmeden söndürülmüştür.

...

Kadıköyünde Hasanpaşa mahallesin-de Aciabadem caddesinde Münirenin iki katlı ve 78 numaralı sigortasız kârgir evinde soba borusu tutuşmuş, derhal yetişilerek söndürülmüştür.

...

Fatihte Macar Kardeşler caddesinde Ata Köseoğlu'na aid 53 numaralı dört katlı evin bacasında kurumlar tutuş-muş, derhal yetişen itfaiye tarafından söndürülmüştür.

...

Beyazıtta Zeynep Kâmil sokağında Osmana ait 50 numaralı evin bacası tutuşmuş, söndürülmüştür.

Derdest edilemeyen öküz

Dün saat 14,30 da, köprü üzerinden geçmekte olan Mevlûde adında bir ka-dına, başboş bir inek, boynuzlu ve -arak yaralamış, bundan sonra ka-da-rak kaybolmuştur. Mevlûdenin te-da-visi yapılmaktadır.

Kâğıt oyunu yüzünden

Küçükpazarda Arabçesme sokağın-da 21 numaralı kahvede çalışan ve ya-pı-tıp kalkan Kadire, Hacıkadın mahal-lesinde Vezir Külhan- sokağında otu-ran İnebolulu sandalcı Hasan, kâğıd oyununa karıştığı için yumruk vura-rak sol kaşından yaralanmıştır.

...

ŞEHİR HAYATI

KONFERANSLAR — Beyoğlu - Halkevinden: 4 Nisan 1940 perşem-be günü saat 18.30 da Evimizin Te-pebaşındaki merkez binasında prof. Dr. Nihad Reşad Belger tarafından "Kafkealar", mevzuunda mühim bir konferans verilecektir.

...

5 nisan 940 cuma günü akşamı sa-at 20.30 da Evimizin salomunda Bay İzzet Birant tarafından (Kaçakçı -lık) mevzuunda mühim bir konferans verile-cektir. Herkes gelebilir.

Politika

İngiltere ile Fransanın son kararları ve Alman ihtiyaçları

Müttefik siyasetinin enerjik bir hattı hareket takib etmesini gözönünde tutan ve henüz tamamiyle belli olmayan kararları karşısında Al-manyanın endişe duyduğu muhtelif membahardan sızan haberlere istina-den görülmektedir. Filhakika Alman-yanın mütemadiyen, her hareketin-de gözönünde tuttuğu iki mühim nok-ta vardır:

Bu noktalardan biri, İskandinav memleketleriyle muvasala tariklerinin ve dolayısıyla bu memleketlerle olan ticaretinin emniyet altında bulunma-sıdır. Diğer nokta da, ilk maddeler ve gıda maddeleri bakımından büyük istifadeler temin eylediği Balkan Ya-rımadası memleketleriyle, Tuna hav-zası devletleriyle ve hattâ kendisiile hududları müşterek bulunan büyük devletler nezdinde, bu istifadeleri a-zaltacak bir müttefik aksülâmeli ve siyasetidir.

Bu cihettendir ki Londrada topla-nan müttefik harp konseyinin karar-ları, ve bilhassa İngiliz Başvekili B. Chamberlain'in söyleyeceği notak Berlin'de ziyadesile gösterdiği bir uya-rak ve endişe ile beklenmektedir. İle-le müttefik donanmasının Norveg su-larında ve şimal denizi boğazlarında hareketlerde bulunması, Almanların İsveç demir madenlerinden istihraç edilen ve harp endüstrisi için hayati bir ehemmiyeti haiz bulunan demir cevheri nakliyatının işkâl edilmesini muvab olabileceği endişesi, Berlini çok düşündürmektedir. Zira unutmamak lâzımdır ki Almanya Norveg karasu-ları vasıtasile nakliyatına daha bir çok haftalar devam mecburiyetinde-dir. Bunun sebebi de muayyendir. Yaz mevsiminde demir cevherleri Alman-ya'ya Baltık tarikiile getirilmektedir. Halbuki bu tarikin ağırlı ta Baltığın uç kısmından Alman limanlarına ka-dar bu deniz nakliyatının muntazam yapılabilmesi daha epey bir zamana mütevakıftır. İşte bu noktadan do-layı, Berlin, yavaş yavaş ablakamı kendisini sıkıştırdığı ve bu keyfiye-tin bilhassa Eszenzer mülâlatını mü-teakib husule geldiğini de farkettek-tedir. Hele müttefik ablukasının Dani-marka ile cenubi Norveg mntaka-larına doğru yaklaşması 28 marıtta yapılan Fransız - İngiliz müsterek ve yanamesi ve Sovyet Rusyanın bîta-raflık siyasetile yakından alakâh gö-ründüğü Alman mahafilinde hissedil-mektedir.

Tuna havzasında ve Balk-larda Alman ihtiyaçlarının muayyen bir tas-mının tatbiki meselesi de Berlin si-yasetini büyük düşüncelere sevk-etmektedir. Müttefik siyasetinin bera-larda kendisine bir tevir yapaması-nın temin zımnında grıştığı diplo-masi faaliyeti, son hadiselerle tahak-kuk sahasına intikal edebilecek bir canlığa malik olmadığın ispat et-miştir. Moskova ile Romen haraket tarzı, Berlinin ümidi gibi çıkmamı-ştır. Şüphesiz bugünkü siyasi hâdis-e-lerin zahiri kusurlarına bakarak ka-tifi bir hüküm vermek hatahırdır. Fakat ne de olsa, bir takım umumî siyaset kaideleri vardır ki bunlar, ne kadar gizli bir siyaset talib edilirse edilsin, devletlerin hareketlerinde bulunma-mazlık edemezler. İşte bu noktadan -dır ki Almanya ihtiyaçlarını temin hususunda büyük endişeler daymal-ta devam etmektedir.

Dr. REŞAD SAGAY

Kalem yontarken kalbinden yaralandı

Küçükpazarda Hacıkadın mahalle-sinde Muhabir sokağında 3 numarada oturan 18 yaşında Bekir elindeki ka-ğıt kalemi yontarken düşerek sağ re-mesini altından ağırs urrete yaralanmı-ştır. Yaralı genç hastahane'ye kaldırıl-mış, tahliyata başlanmıştır.

...

Arzu edenlerin teşrifleri rica e-deriz.

...

Yeni Sabah

ABONE BEDELİ

	Türkiye	Yabancı
SENELİK	1400 Kurus	2700 Kurus
6 AYLIK	750	1400
3 AYLIK	400	800
1 AYLIK	150	300

3 Nisan 1940 Çarşamba

1359 H. Sefer 24

1356 R. M. t 21

can: 94 Ay: 4

Kasım: 148

Esnat Saat

Vasat saat

Yeni Sabah

Yeni Sabah

Yeni Sabah

Yeni Sabah

Yeni Sabah

Yeni Sabah

SON HABER

İngiliz Maliyesi harbe rağmen sağlamlığını Muhafaza ediyor

Londra, 2 (A.A.) — Maliye nezaretinin bilançosu Londra'nın mali mahfillerinde memnuniyetle karşılanmakta ve maliye nazırının realistliği, bütçesi ve hesaplarındaki sarahat takdir edilmektedir.

Memleketi giren altın miktarının artması ve İngiliz milletinin milli müdafaanın talebini is'af hususunda gösterdiği tehlikeli isbat eden hasılat fazlalığı mali mahfillerde memnuniyetle kaydedilmektedir.

Etkalliyet halinde bulunan muhalifler, hasılatın arttığını ve masarifatın azaldığını görerek hayret etmektedirler.

Sir John Simon, bütçeyi tevdi eden ken tenkidlere cevap vererek bunların bu esasa istinad etmediğini isbat etmektedir.

Mali mahfillerde yeni bütçe teklifi-

leri hakkında ihtimaller ileri sürülmektedir:

1 — Kazanç vergisinin artırılması endüstriyi mutazarrır edeceği için mümkün addedilmemektedir. Vergi miktarı şimdiki seviyesinde ipka edilecek fakat tenzilat miktarı tahdid edilecektir.

2 — Tütün ve küllü içkiler ağırlı ihtimal bir resme tâbi tutulacaktır.

3 — Sınal temettüllerin fazlası üzerinden bir vergi alınması ve perakende satışların pula tâbi tutulması derpiş edilmektedir.

4 — İktisadçı Keynes'in plânı muhalefince mecburi tasarruf mümkündür. Fakat parlamento ve City muhiti bu plânın tatbikine itiraz etmektedirler.

Mali mahfillerin kanaatine göre yeniden harb istikrarı tahvilleri çıkarılması kuvvetle muhtemeldir. City muhitinin maliye nazırına tam bir emniyeti vardır.

Chamberlain dedi ki:

Harbi Balkanlara sirayet ettirmek istemiyoruz

(Baş tarafı 1 indice)

"Bize vaki olacak sulh teşebbüslerini müttfikimiz Fransa ve Lehistan ile müstarek bir karar almadan tetkik etmeyeceğiz ve okumadan reddedeceğiz. Biz L ehililer ve Fransa ile anlaşmadan her hangi bir sulhü akdetmeğe karar vermiş bulunuyoruz.

Ali harb konseyi mukarrefatı muhalefince, müttfikler, yalnız harb esnasında değil, harbdan sonra da hattı hareketlerini müstarek bir surette tesbit edeceklerdir. Yine bu müzakereler göstermiştir ki, Fransa ile İngiltere arasındaki dostluk ve rühtalar her gün daha ziyade kuvvetlenmektedir.

Büyük aarb konseyinde aldığımız kararlar şunlardır:

1 — Müttfikler, iktisadi harbe bütün kudretlerini teksif ederek devam edecekler ve:

2 — Bahri kudretlerini arttıracaklardır.

Alman gemilerinin İskandinavya'dan demir getirmeleri hâdisesi de derpiş edilmektedir. Bunun önüne sureti katıyede geçilecektir.

Almanya zayıf bitaraf devletleri korutmakta, ve onlara kurbın olan devletlerin âkıbetini göstererek tehdit etmektedir. Onların hukukunu ayaklar altına almaktan vaz geçmemiştir ve bitarafı istila ile tehdit etmektedir.

Bundan sonra Chamberlain yine bitarafar meselesine temas ederek şu sözleri söylemiştir:

— Bitarafarın hukukuna hürmet göstermek isteyişimizi, gözlerimizin etrafı görmediğine hamletmemek lâzımdır. Harbi en kısa zamanda zaferle bitirmek için, Almanya'yı iptidai maddelelerinden mahrum etmeliyiz. Onun için müttfikler, iktisadi harbi bütün kudretleriyle idare etmeğe ve teşdid etmeğe karar vermiş bulunmaktadır. Her men bütün bitarafarla müzakere halindeyiz. Danimarka ile bugün bir ticaret anlaşması yapıp, İsviçre ile müzakereler devam etmektedir.

Türkiye, İspanya ve Yunanistan ile evvelce ticaret anlaşmaları yapmış bulunuyoruz.

Bitaraf devletlerden mal alacağız ve onlara mal vereceğiz ve tabii olarak onların Almanlarla olan münasebetlerini kesmelerini isteyeceğiz, bu devletlerin Almanlara asgari mallarını satmalarını elbet lâzımdır.

Bütün bitaraf memleketlerden, madenci, yağlı, alacağı, Norveçin bütün balına yağlarına talib olduk. Müttfik devletlerin Balkanlarda bir harb çıkarmaya uğraştıkları hakkındaki yayılayı tekzip eden Chamberlain bu mesele hakkında demiştir ki:

"— Türkiye ile yaptığımız anlaşma sayesinde harbin Balkanlara iminesini mâni olmuş bulunuyoruz ve harbin şarkı Avrupaya sirayetini istemiyoruz, buradaki sefirlerin Londraya da-

vet edilmiş olmaları da aynı gayeye matufdur.

Yüksek konseyin her içtimai İngiltere ile Fransayı birbirine rapmeden bağların kuvvetini, daha fazla göstermiştir. Ümidimiz, yalnız harbi devam ettirmek için değil, aynı zamanda harbdan sonra, Avrupa sulhünü tarsi edecek olan büyük eseri tekemmül ettirmek için bu yüksek harb şurası celselelerinin daha sık ve daha muntazam yapılmasına akdedilmesidir.

Bir Alman Tahtelbahiri Daha

Batırıldı

Halifax, 2 (A.A.) — 4 martta Vierge adalarının takriben 900 mil şarkında bir Alman tahtelbahiri tarafından takib edilmekte olduğunu bildiren "Elciervo", isimdeki İngiliz petrol gemisinin mürettebatı geminin tahtelbahiri batırmağa muvaffak olduğunu zannetmektedir. Çünkü Alman tahtelbahiri petrol gemisinin takriben 40 metre ilerisinde suyun sahına çıkmıştır. Fakat o aralık tahtelbahire 16 kere top ateş edilmiş ve mütaarrız gözden kaybolmuştur.

Fransız Gazetelerinin Memnuniyeti Paris, 2 (A.A.) — Bütün Fransız gazeteleri, İngiltere ile Fransa arasındaki işbirliğinin daha da ziyade sıklaştığını tebarüz ettiriyorlar.

Fransız matbuatına nazaran, abluka giddetlendirilmiştir. Fransa ve İngiltere, 28 mart Londra Yüksek Harb Meclisinin kararı mucibince buna bütün varlıklarıyla koyulacaklardır.

Gazeteler, İngiliz Bahriye Nazırı Churchill'in nutku ile Fransız kabine müzakereleri arasında bir münasebet görmek ve müttfiklerin abluka ciyatısını sıkı tutmak istediklerinden ve sıkılaştırılacaklarında şüphe edilmiyeceğini yazmaktadır. Artık Hitler müttfik hükümetlerin şiddetli mukarrefatını görecektir.

Fransız - İngiliz gayretleri arasında insicam yalnız günün müthiş meşecelerine inhisar etmemektedir. Dünyanın yeni baştan kurulması eserini de ihata etmektedir. Bu gibi mukarrefat derin akisler yapmaktan hâli kalamaz.

Radikallerin İhtimai

Paris, 2 (A.A.) — Radikal - sosyalistlerin parlamento grupları bu sabah toplanmış ve partinin Reynaud kabinesine karşı ittihaaz edeceği tarzı hareket hakkında münakaşalarda bulunmuşur.

Azadan bazıları kabineye niçin müzaheret ettiklerini neden müstenkif davrandıklarını izah etmişlerdir. Sureti umumiyede anlamlılığına göre partinin azasının vaziyeti paskalya tatili esnasında değişmiştir.

İçtimai müteakib grubun bürosu, partinin reisi sıfatıyla Daladier'ye toplantı esnasında ileri sürülen noktai nazarlar hakkında malumat vermiştir.

Parti Grupunda Hariciye Vekilinin izahatı dinlendi

Ankara, 2 (A.A.) — C. H. Partisi B. M. Meclisi Grubu bugün "2/4/940, saat 15 de Seyhan mebusu Hilmi Uzun'un riyasetinde toplanıldı.

Celsenin açılmasını müteakib kürsüye gelen Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu 15 günlük dünya siyasi hâdiseleri içinde bizi uzaktan yakından alâkadar edenleri izah ve teşrih etmek suretile grup umumiyetini tenvir etmiştir. Bundan sonra Kastamonu mebusu A. bidin Binkayanın adli cebheden ihtiyaclarımızı teşrih etmek tstedığı hakkındaki takrir okunarak muamalelerin bu vadiye serdettiği mütalealar gene adli mevzu üzerinde ki Bitlis mebusu Süreyya Öge Evrenin beyanatı dinlenmiş ve kürsüye gelen Adliye Vekili Fethi Okyar tarafından bu mütalealara gelecek celsede cevap verileceği bildirilmesi üzerine riyasetçe celseye nihayet verilmiştir.

Niğdede ziraî vaziyet

Niğde, 2 (A.A.) — 940 yılı Niğde vilâyetinde ziraat bakımından çok verimli bir yıl olacaktır.

Sonbahar ve kış esnasında havaların ekine müsait gitmesi ve son günlerde yağın yağmurlar vilâyetimiz zeriyaatı üzerinde çok iyi tesirler yapmıştır.

Bazı mıntakalarında vaktile yapıp hâlen terk edilmiş bulunan pamuk ekiminin yeniden uyandırılması hususundaki teşebbüsler müsbet netice verdiğinden Ziraat Vekâleti tarafından gönderilen 26 bin kilo klevant cinsi pamuk tohumu Aksarayda hazırlanan tarlalara ekilmek üzere. Niğde vilâyetinde fevkalâde müsbet netice veren dokuz tohum temizleme merkezinde şimdiye kadar 1000000 kilodan fazla tohum temizlenmiş olmasına rağmen temizlenmiş tohum ihtiyacını karşılamak kâfi gelmediği görüldüğü temizleme merkezleri on dörde iblağ edilmiştir.

Bütün kazalarımızda tamamlanmış olan ziraat teşkilâtı ile halkın elele vermesinin müsbet tesirleri kendini göstermekte, muhitimiz ziraat ve meyvacılık bakımından fevkalâde mes'ut inkişafına namzed bulunmaktadır.

Niğde vilâyetinde ağaçlama işine de milli bir mesele olarak kıymet verilmektedir. Köylüler, Belediyeler, Halkevleri tarafından tertib edilen ağaç bayramları münasebetle şimdiye kadar yüz bini müteceviz kavak, binlerce akasya dikilmiştir.

Sivas öğretmen okulu talebeleri Mersinde

Mersin, 2 (A.A.) — Başta müdür ve öğretmenler olduğu halde Sivas Erkek Öğretmen okulu son sınıf talebelerinden 34 kişilik bir grup ile yine Sivas orta okulu müdür ve öğretmenlerinden mürekkep elli kişilik diğer bir kafiye bugün şehrimize gelmişler ve istasyonda maarif müdürü ve muallimlerimiz tarafından karşılanmışlardır. Misafirlerimizin Halkevinde bir müddet dinlendikten sonra şehrin görmeğe değer yerlerini gezmişler ve tetkiklerde bulunmuşlardır. Misafir talebeler yarın öğleden sonra Adanaya gideceklerdir.

Antep muallimleri Hatayda

Antep, 2 (A.A.) — Bugün 35 kişilik bir muallim kafilesi başlarında Maarif müdürü Turgut Tarhan olduğu halde bir tetkik gezisi yapmak üzere Hataya gitmişlerdir.

Resmî Fransız Tebliği

Paris, 2 (A.A.) — 1 Nisan tarihli resmî tebliği:

Sarre'nin garbinde topçu ateşi şiddetlenmiştir. Her iki tarafın tayyareleri büyük bir faaliyet göstermişlerdir. Bir çok hava muharebeleri olmuş ise de neticeleri malûm değildir. Bütün tayyarelerimiz, hareket üslerine dönmüşlerdir. 31 mart tarihindeki hava muharebeleri esnasında evci tayyarelerimizden bir grup, kendisinden daha kuvvetli bir düşman grupuna tesadüf etmiştir. İki tayyaremiz düşürülmüştür. Bir pilot, parasütü sayesinde kurtulmağa muvaffak olmuştur.

SAN'AT BAHİSLERİ ESTETİK Bakımından SİNAN

Yazan: İsmail Hakkı Baltacıoğlu

Bu yazımda size Mimar Koca Sinan'ın artistik hüviyetinden bahsedeceğim. Sinan'ın artistik hüviyeti Türk milletinin artistik hüviyeti dışında düşünülemez ve anlaşılmaz. Onun için Sinan'ın eserini yalnız başına ve kendi üzerinde değil, bir safhası ve bir merhalesi bulunduğu Türk mimari tekâmülü, üzerinde ve içinde düşünelim.

Türk mimarisinin Osmanlı devletinin ilk devirlerinde İznik, Bursa'da şaheserlerini vermiye başlayan bir altın devri var, onu Yeşilcamii örneği üzerinde düşünebiliriz. Bu devirde mimarî hep sadeyi, hep akliye, hep bünyekiye doğru gidiyor. Bu devirde camiler, türbeler, çeşmeler, sebiller, bütün mimarlık anlamları süs, gösteriş olmaktan kurtuluyor. Bu devir sadelik devridir. Bu devirde mimarî eserleri mistiklikten lâikliğe dönüyor, bu devir mimarimizin akıl ve mantık devridir. Bu devirde mimarî eserleri dağınıklaktan kurtulup, örgünleşiyor. Bu devir mimarimizin birlik ve bütünlük devri, nizam devridir. Türk mimarisinin Sinana kadar varan bu kendine dönme, bütünleşme, gelişme devrinin şaheserlerinden işte birkaç tanesi: Beyazıt camisi, Beyazıt medresesi, Fatih camisinin zelzeleden kurtulmaktan kurtulmuş olan harem kısmı.

Türk mimarisinin bu altın çağı Türk mimarların mimarlıkta mümkün olan bütün yapı, işleyiş, plân, biçim, renk ve kompozisyon tecrübeleri ve mucizeleri doludur. Türk yapıcılık zevki en yüksek anlardan en hasas mevzu-lara, abdesthane taşlarına, hamam kur-nalarına kadar yayılmış, mezar taşlarını ufak birer anıt haline getirmiştir.

Açılma ve yayılma halinde olan Türk kudretli politik idaresini yer yüzünde hâkim kılarken zevk saltanatını cihana tamıttır. Bu devirde "Alaturka", sözlü mantığın, tokgözlüğün, sadeliğin, asealetin, zevkte inçeliğin sembolü olmuştur. Bu devirde Türk mase'ri müfekkiresi gibi Türk mase'ri muhayyilesi de çok parlak ve ışıltı saçıcıdır.

Sinan'ın eserleri toprağın altından birdenbire çıkıvermiş sanırsız. Fakat toprağın etrafında bakalım; ne göreceğiz? Yüz binlerce camiler, çeşmeler, sebiller, mezar taşları ile aynı ruhu taşıyan zengin bir anıt dünyası kuvukları, cebkenleri, şalvar ve papu-lar ile gözleri kamaştıran bir biçim ve renk rüyası. Güzel şekillisini, canlı tiftlerini, bahırlardan yağlıklara, kapı halkalarından kasık saplarına, kitap kaplarından süre duraklarına kadar yayılan bir sanat demokratiği, Sinan bu renk, biçim ve hakikat ve hayal âleminde en tabii bir telif bir terkiib, bir yüksek teppe gibi yükseliyor. Her şey, Türk olan her tecrübe onun eserinde yer buluyor, açığa mına ve büyük şeref kazandırıyor.

Sinan tarihi bir yükselişin olgun ve klasik ifadesidir. Sinan bir sıyrayışın kuvvetli bir anıdır. Sinan bir muvaffakiyet tarihinin erginlik safhasıdır. Sinan Türk mimari coğrafyasının en yüksek, en geniş ufuklara bakan yüksek tepelerinden biri ve başkasıdır. Sinan bir iradi gibi anlaşılan Türk mimari hayatının karar ve icra safhasıdır. Selçuk sanatı, İznik ve Bursa camileri, İstanbul'da Beyazıt ve Fatih camileri olmasaydı Sinan var olamazdı. Lâkin Sinan olmasaydı, bu orijinal ve beşerî sanat tecrübesi eksik kalırdı. Mimarimizin vicdanı son adalet hükmünü vermiş olamazdı.

Sinanı yerli yerine koyduk. Şimdi onun eserini yerinde seyre başlıyalım. Şehzadeyi, Süleymaniye'yi, Selimiye'yi, seyretmek için onlara yaklaşmak değil, aksine onlardan uzaklaşmak gerektir. Ormanı seyretmek isteyen insanların ağaçlardan uzaklaşmaya mecbur olması gibi. Tayyareden, Marmaradan Sinan'ın camilerine bakıyoruz. Bunlar bir arsayı, bir mahalleye, İstanbul şehrine yapılmış değildir. Bunlar yer yüzüne oturtulmuş sanat dağlarıdır. Zemelleri yer yuvarlağın ortasına atılmış gibidir. Kubbesi bu dünyaya ayıp-

larını kapatan taş kapaklara benziyor. Minareleri gök kubbesini tutmak için yükselmis direkler gibidir.

Sinan'ın eserleriyle âlem arasındaki dayanışmayı, canlı armoniyi gördünüz. Şimdi korkunç bir güven ile onlara yaklaşıyoruz. Sinan'ın eserleri sağlam yapıdan çok fazla şeylerdir.

Bir et, kemik, damar, sinir, deri sistemi sanki bir fikir ve duygu hayatının taşıyıcısı. Şu kapılara bakın bir kere. Uzviyet yoluyan ağızlar gibidir. Şu satırlara bakın bir kere, canlı bir varlığın gövdesine benziyor. Kubbe bu bedenin sanki yüksek kısmıdır. Minareleri kollara benziyor. Her şeyi bir tarafa bıraktık. Bu yapıda hissen ayrılan, parçalanmış düşen hiçbir şey yoktur. Her parça sanki bir uzuv. Birbirine bağlı, birbirine birleşmiş ve yavaşamak için çalışıyor.

Sinanı bir kartpostal seyrederek gibi yüzünden seyrettik. Doğru değil. Sinan bir satır değil bir kitledir. Cansız değil canlıdır. Eserleri yaratan adamın muhayyilesine girelim. İhhamlarının yaratıcı kaynaklarına kadar uzanalım. Onunla birlikte çalışalım, camiyi, köprüyü, kervansarayı tekrar kafamızda yaratalım. Hayal bir mimar Sinan da biz olalım.

Bunun için minarelerin şerefelerine çıkalım. Kubbenin altına yatalım. Sü-tunların etrafında dolaşalım ne göreceğiz bakalım? Bir insan vücudünde anatomi, morfoloji ilminin müşahade, tahlil, tavsif, ve tesbitle bitiremeyeceği sonsuz şekiller, tesekkül sürprizleri, hayat mucizeleri.

Sinan kolay kolay tükenmez. Eserini canlı varlıklar gibi aldığımız zaman filozofların mutlak iradesine benzer. Bu eser yer yuvarlağın çekici kuvvetine isyan eder gibidir. Eskişehir, yıkılmak şemelerinin tanınmaz, bu kel ve kör tabiatı süslemek için çalışıyor gibidir. Onda dağları, ormanları, insanları ve hayvanları âlemini hiçe sayar bir eda vardır. Sinan'ın eserleri insan nevinin yaratabildiği en iyi, en doğru ve en güzel şeylerdendir ve hattâ şeylerdir. Sinan tarif edilemez, zira bir kemiyet yığını değil, bir keyfiyet âl'midir. Sinan hiçbir şeye benzetilemez, kendine benzer. Gerçi Sinan zamandan ve mekândan münezze bir Allah değildir. Fâni bir insandır. Fakat bu zaman ve mekânı aşan dâhi bir insandır.

İşte Sinan... İşte koca Sinan... İşte Türk Sinan... Sinanı tanıyanlarla tanımayan bir olur mu hiç?...

İ. H. BALTACIOĞLU

Macar Başvekilinin siyasetine muhalefet eden bir zümre mi var?

Paris, 2 (A.A.) — Paristeki Macarlar mahafiline göre, B. Teleki, Roma'da son derece müşkül bir siyasî vaziyet bulmuştur. Mumalleyh, halhazırda memleketlerinin istiklâlini muhafaza için Almanya ile mukarenet peyda etmek arzu eden bütün Macarların teddidine maruz bulunmaktadır. Bu fikir, eski Başvekil B. Imredy tarafından verilen konferanslar silsilesinde ortaya atılmıştır.

Budapestenin siyasî mahafilî, daha geçenlerde Imredy - Csaky kabinesi teşkil edilmesini derpiş etmekte idi.

B. Teleki, Almanya ile mukarenetin Alman mali işlerinin bozulduğu dolayısıyla Almanyanın borçlarını ödeyemeyecek bir hale gelmiş olduğu sırada Macar iktisad sisteminin Alman sistemine bağlanması demek olacağı mütaleasında bulunan büyük emlak sahibi Macarları temsil etmektedir.

Diğer taraftan naziler, daima Macarların küçük emlak sahiplerine müzaheret ve büyük mal sahiplerinin menfaatlerine doğrudan doğruya mugayir olan ziraf islahat hareketlerine taraf-tarik etmişlerdir.

Şimdilik Bukadar

Beyaz zehir Satanlar

Dün gazeteleri okurken gözüme ilüştü ve dehşete saydım. Tamam yedi tane idi. Bir gün zarfında İstanbul'da, ayrı ayrı yerlerde tamam yedi tane esrar ve eroin kaçakçısı yakalanmıştı.

Bu rakam, üzerinde büyük dikkat ve ehemmiyetle durmamızı icab ettirdiği kanaatindeyim.

Gün geçmiyor ki, bu kadar dikkat ve ihtimama, bu kadar devamlı tekliflere rağmen bir eroin, bir ka-çakçı yakalanmasın... Gün olmuyor ki, bu beyaz zehrin tevdi ettiği facialarla karşılaşmayalım.

Bu hususta bilmiyoruz istatistik tutuluyor mu? Fakat bize öyle geliyor ki, zabıta haberlerinin arasına sinsi sinsi ve artık yüzü kızarmadan sokulan bu havadisler, memleketi üzerinde ısrarla durulacak içtimai bir yarının ârazını çoktan göstermeğe başlamıştır.

Bir zamanlar bu şerle dolu diğün uğraşan makamlarımızın son zamanlarda işi biraz gevşettiklerine hamletmek istemiyoruz. İçtimai bir deride uğraşmak, yalnız zabıtanın harem değildir.

Fakat acaba, bu yüzleri sarıyan, insanlıkları kaybolan bedbahtarın derdine bir çare bulunamaz mı?.. Bu ticaretil yapıp, beşeriyetin lânetine huk kazanan süflî namussuzlar yakalandıkça, yaptıklarına, yapacakları na binbir kere tövbe ettirilemezler mi?..

Yurum saatte Amerikahın yüzü -ğünâ bulan zabıtanın gece gündüz harıl harıl işleyen, ve işledikçe de neslimize, insanlığımıza, medeniyetimize kasteden bir zehir imal eden bu fabrikaları bulunamamasına imânın yoktur. Eroin kaçakçısı, dünyanın en aşağılık adamıdır. Bir insanı öldüren adamı 15 sene hapse mahkûm ederken, beşeriyeti zehirleyen bir napussuz haff cezaları koyuvermek doğrusu bizim adalet hislerimize dokunuyor.

MURAD SERTOĞLU

Yunanlı armatörlerin Erzincan felâketzedelerine yardımı

Ankara, 2 (A.A.) — Yunanistanda, Prieda Chamber Of Shipping Of Greece "Yunan vapurculuk odası", nun bir şubesi olan Londradaki Greek Shipping Cooperation Committee, kâtabı Bernardis, yine aynı komiteden Lykar-topulus, Yunan sefiri M. Limopolus ile Londra b. şük elçimiz Dr. Tevfik Rüstü Arasın ziyaretine gelerek Lareketiâz felâketzedeleri için toplamış oldukları 250 sterlinglik bir çeki kendisine tevdi etmişlerdir.

Büyük âlemin mezkûr çeki millî yardım komitesine göndermiş ve Yunan cemiyetli kooperasyon komitesi kâtipliğine bu aslı hareketlerinden dolayın teşekkül etmiştir.

YUNAN VE MACAR ORDULARI

Dünya Buhranı karşısında gerek Yunanistan gerek Macaristan kendilerini müdafaa edecek haldedirler

Balkan yarımadasının ucunda bulunan Yunanistan bizzat, bir takım adalarla uzanan ve Akdenize doğru müteaddid burunlarla delik deşik ayrılmış sahillerini yayan, dağlık bir yarımada teşkil eder. Merkezi ve cennubi kısımları oldukça münferid ve Balkanları sarsan sarsıntılarını tevliid ettiği akislerden masun kalabilecek silsileler vücutte getirir; fakat hassas mntaka sahil mntakası, Makedonya ve garbi Trakya'dır. Burada eski Avusturya - Macaristan imparatorluğunun uzun zamanlar emellerini üzerinde temerküz ettirmiş olduğu mükemmel Selânik limanı bulunmaktadır.

Yunanistana bu uzun ve dar deniz cehhesinin bağlanması, eski zamanlardanberi Adalar denizi sahillerini kolonilerle iskân etmesinden ileri gelmek tedir. Bu sebebden bu memleket de, Balkanlarda karışıklıklar tevliid edebilecek menfaat ihtilâflarına girişmekten ictinab edemez.

Sulh zamanında mecburi askeri hizmet müddeti iki senedir. Yalnız Müslümanlar bir sene hizmet görmektedir. "90000, kişiye varan hazer kadrosu, beş kolordu, on dört piyade fırkası, bir süvari fırkası ve umumi ihtiyat vahidlerinden mürekkebdir.

Talim görmüş ve seferber edilebilecek kimselerin adedi takriben "600, bine çıkar. Fakat silâh ve tehzizat membarları "350.000, kişiden fazla bir kuvvetin seferber edilmesine müsaade etmez. Birkaç ay evveline kadar tanklar hemen tamâmî yok gibi idi. Hava kuvvetleri, yüz kadar ilk hat tayyarelerinden mürekkeptir.

Yunanistanın toprak altı maden servetleri ehemmiyetlidir "Demir, lignit, bioksit, krom, nikel, kuruşun, fakat bunların istihracı, hissedilir derecede terakkiler göstermesine rağmen, henüz tamâmî inkişaf etmiş değildir.

Yunan endüstrisi mütemadi bir inkişaf halindedir. Fabrika adedi 1930 da on dokuz bin beş yüzden 1938 senesinde yirmi bir bin adedine çıkmıştır. Bununla beraber Yunanistan bütün harb malzemesini imal edecek vechile mücehhez değildir.

Yol şebekesi, muhtelif neviden ve vasat derecede olup on yedi bin kilometre uzunluğundadır. Her neviden otomobil, adedi takriben yirmi beş bine varmaktadır.

Demiryolu şebekesi "2700, kilometre uzunluğundadır. Bunun "1500, kilometresi normal hath, "1200, kilometrelik kısmı da bir metre genişliktedir. Demiryolu şebekesinin hemen tamamı tek hatlıdır.

Yunanistan, altı denizaltı gemisi, on iki torpido, iki kruvazör, ve 1905 den kalma bir zirhlüden müteşekkıl bir küçük donanmaya maliktir. Yegâne bahri üs Salâmin'dir. Korent körfezi üzerinde nihayet bulan Yunan yarımadasının merkezi kısmı, müdahale tarikle-

Yunan askeri bir ezunu borizan

rinin az olduğu dağlık bir mntaka olup bir müstevliye karşı mücadeleye yarıyacak bir şekildedir. Bilhassa, makine- li teşekküller buralarda hareket etmek te güçlüğü maruz kalacaktır. Dolayısıyla de, kıtadan, hemen ayrılmış bir vaziyette bulunan Mora yarımadası kayalık ve arızalı toprağı sayesinde uzun bir mukavemet göstermeğe müstetid bir mntaka teşkil edecektir.

Fakat, üç yüz kilometre uzunluğunda ve vasatı olarak altmış kilometre derinliğinde bulunan Makedonya sahil şeridinin müdafaası Bulgaristanla müşterek olan hududun Vardar ile Meriç arasında müruru oldukça müşkül olan bir dağ silsilesi tarafından geçilmesine rağmen, tabiatile daha nazik olaeak -

MACAR ORDUSU

Tuzlu bir memleket olan Macaristan bugün hâdiselerin tesiri ile, mukadderatının Balkan yarımadası memleketlerinin mukadderatına bağli olduğunu görmektedir. Tuna üzerinde bulunan ve merkezi Avrupadan Adalar denizi ve boğazlara doğru giden yolların kısmı azamını elinde tutan Macaristan, Habsburg imparatorluğun ortadan kalkmasından evvel Belgrad ve Selâniğe doğru Avusturya tevessüüne mebdet hareketi eşkil ediyordu. Bugün Macaristan daha ziyade, Almanyanın, bir gün aşığı Tuna havzasına doğru ilerlemeğe teşebbüs etmeyi istemesi takdirinde, gerek tehdid veya hile, gerekse kuvvle fetheylemeğe mecbur olduğu, bir nevi tampon devlettir, zira, Almanyanın, muvasala yollarından bir kısmının arasına girecek Macar arazisine riayet ederek Bal-

kanlarda yerleşmesini tasavvur etmek güçtür.

Trianon muahedesi "Haziran 1929, Macaristanı, mecburi bir askerlik sistemi ile toplanmış bir millî ordu bulundurmak hakkından mahrum etmişti. Fakat 23 ağustos 1938 de Bled'de küçük itilâf devletleri ile Macaristan arasında aktedilen bir anlaşma, bu devlete yeniden, silâhlama hakkını tanımıştır.

vakit, Macaristan üç senelik mecburi askerlik hizmetini kabul etmiştir. Ordusunun organizasyonu bu sebebden tam bir değişiklik içindedir. 1930 sınıfına kadar olan kısım hiçbir askeri talim ve terbiyeye malik değildir. Fakat bir müddettenberi, talim görmiyen bütün bu ihtiyatlar, üç aylık bir müddet için çağırılmışlar ve umumi bir talim vet erbiyeye tâbi tutulmuşlardır.

90.000 kişiye baliğ olan hazar kuvvetleri, sekiz kolordu, iki süvari alayı, bir motörlü gruba ve hudud muhafazası mükellef sekiz avcı alayına taksim edilmiştir.

Diger taraftan, kırk kadar gemi, devriye gemileri ve muhtelif motörlü bölüklerle malik dört taburluk bir nehir muhafaza kuvveti vardır.

Harb halinde Macar ordusu 200.000 ilâ 300.000 askerlik bir kuvvet gösterecek ve bunlarla sekiz kolordu sefer haline getirilecektir. Umumi ihtiyatlar üç ağır topçu alayı ve iki tank taburunu ihtiva edecektir.

Hava kuvvetleri takriben 400 tayyareden mürekkebdir.

Son aylara kadar, Umumi Harbdenberi tekrar yenilenmiyen silâhları oldukça karışiktır. Tamamile ziraî bir memleket olan Macaristan, buna rağmen, birkaç senedenberi endüstriyel ciddi bir inkişaf hamlesi vermiştir. Fakat petrol müstesna, Macaristan, ilk maddeler cihetinden harice muhtacdır. Portatif silâh ve cephane imalatı için fabrikalara sahip olmasına rağmen, havacılık malzemesi ve modern vasıtalar vücutte getirmek için tehzizata malik değildir.

Bütün küçük milletler gibi o da, ihtiyacı olan tayyareleri, tankları, tanklara ve tayyareye karşı müdafaa tertibatı için lâzımgelen vasıtaları haricden getirmeğe mecburdur.

Macaristandaki yollar şebekesi 3 bini betonndan veya asfalttan ve "20, bini de vasat bir vaziyette olmak üzere "30.000, kilometre uzunluğundadır. 4000 i kamyon olmak üzere "25.000, aded otomobile maliktir.

Demiryolu şebekesi, ufak bir kısmı çift hatlı olmak üzere takriben "9000, kilometredir.

Macaristan tamâmî bir ova memleketidir. Hududları mukavelelerle tesbit edilmiştir. Tabii hududları ancak, şimali garbi ve cennubi garbide Tuna (Sonu 7 incide)

RADYO Programı

3/4/1940 ÇARŞAMBA

12.30 Program ve memleket saat ayarı.

12.35 Ajans ve meteoroloji haberleri.

12.50 Müzik-muhtelif şarkılar "Pl., 13.30/14.00 Müzik - Küçük orkestra "Şef - Necib Aşkın,,

18.00 Program ve memleket saat ayarı.

18.05 Müzik - Fasil heyeti.

18.55 Serbest saat.

19.10 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri.

19.30 Konuşma "Dış politika hâdiseleri,,

19.45 Müzik - Çalanlar: Vecihe, Cevdet Çağla, Kemal Niyazi Seyhun, İz-zettin Ökte.

Okuyanlar: Muzaffer İlkar, Mefaret Sağnak, Azize Tözem.

20.30 Temsil - Anlıyan saz, Yazan Vahi Öz.

21.55 Serbest saat.

21.10 Konuşma.

21.30 Müzik - Riyasetiçimhur bando su "Şef - İhsan Küncer,,

22.15 Memleket saat ayarı, ajans haberleri, Ziraat, Esham - Tahvilât, Kambiyo - Nukut borsası "Fiyat,,

22.35 Müzik - Cazband "Pl.,

23.25/23.30 Yarınki program ve kapanış.

Allo! Allo!

Lüzumlu Telefon numaraları:

YANGIN

Istanbul itfaiyesi: 24222
Beyoğlu itfaiyesi: 44644
Üsküdar itfaiyesi: 60625
Kadıköy itfaiyesi: 60020
Beyazıt kulesi: 21996
Galata kulesi: 40060

Otomatik olmiyan yerlerde santrale "Yangın,, kelimesini söylemek kâfidir.

POLİS

Polis santralı: 24382
Polis nöbetçi müdürü: 22418

SIHHİ İMDAD

Istanbul ve Beyoğlu: 44998
Anadolu yakası: 60536

HASTAHANELER

Cerrahpaşa: 21693
Haseki Nisa: 24553
Beyoğlu: 49476
Etfal: 80014
Zeynep Kâmil: 60179

ELEKTRİK

Beyoğlu ciheti: 44800
Istanbul ciheti: 24378

MUHTELİF

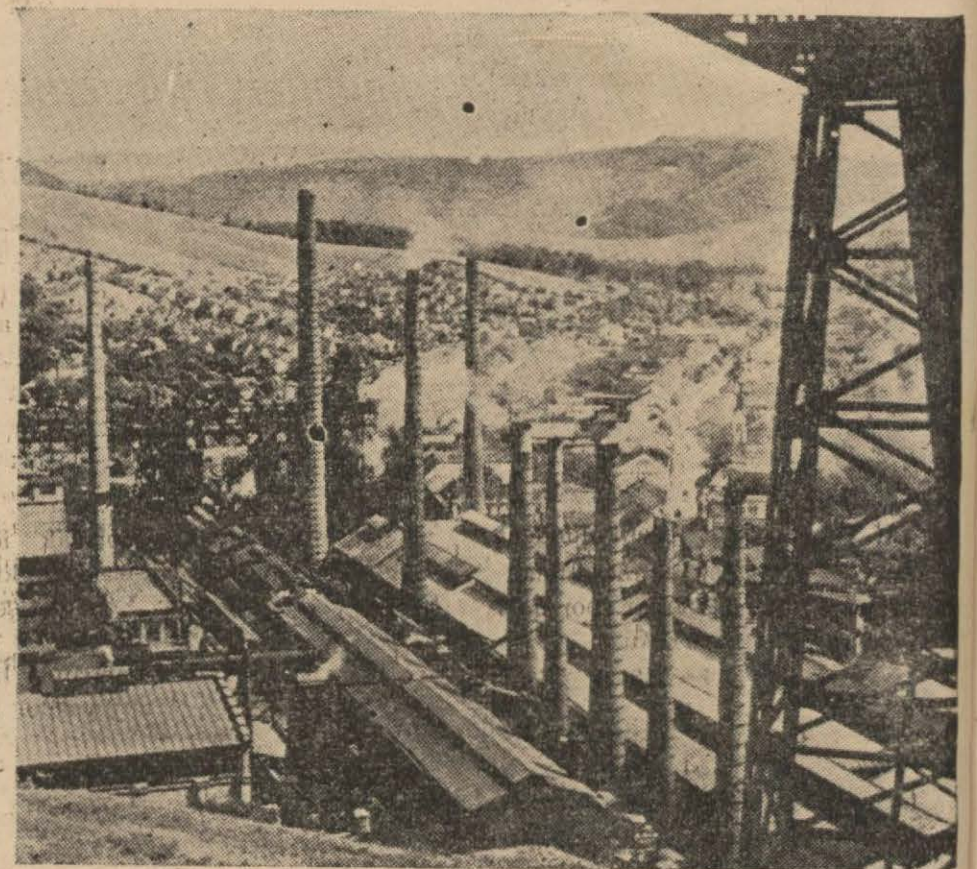
Kadıköy iskelesi: 43732
Üsküdar iskelesi: 41709
Şirketî Hayriye: 20045
Sirkeci garı: 23079
Haydarpaşa garı: 60794

Ne kadar da çok mevkuf varmış

Roma, 2 (A.A.) — Piemont prensinin üçüncü çocuğunu dünyaya gelmesi münesebetile kral tarafından ilân edilen kısmi umumi af neticesinde takriben 10 bin mevkuf serbest bırakılmıştır.

Petrol Meselesi

TÜRKİYENİN ROLÜ

Dünyanın üzerinde titredığı petrol kuyularından biri

Paris - Soir gazetesindeki bir makalede:

Alman membaı olmasına rağmen bitaraf memleketlerden bize kadar gelen haberler, yeniden garb cehhesinde bir Alman taarruzunun yakın bir zamanda vukuu tehdidini işaret ediyor.

Sinir harbinin, biraz eskimiş yeni bir safhası olan bu haberler, petrol meselesinde yeni bir aktüel vechet veriyor. Bir kere daha, petrol tehzizatının modern bir ordu için bileümle taarruz teşebbüsünü sarta talik ettiğini tekrar edelim.

Almanya senede ancak 3.256.000 ton "Polonya petrolü dahil, istihsal ediyor. Hattâ sentetik petrolün müteayid istihsalının bu rakamı dört milyon tonu çıkardığımızı farketsek bile Almanya bir taarruz devresinde senede 12 ilâ 15 milyon ton istihlak edecektir. Muazzam harb malzemesini harekete getirmek için her sene 8 ilâ 10 milyon tonluk bir açık verecektir.

Rusya, en iyi gerait altında, bir milyon tonndan fazla petrol ihracı edememiştir. Rumanya, Reich'e senede bir milyon 560.000 ton petrol temin etmeyi taahhüd etmiş ise de bunu tamâmîle Almanya'ya teslim edememektedir. Bu suretle Almanya, ihtiyaçlarını karşılamak için asgarî 5.440.000

ton petrol lâzımgelmektedir. Polony seferi, üç hafta zarfında bir milyon ton petrolün sarfını müçib olmuştur. Bu şartlar altında, Alman erkânı harbiyesinin uzun sürecek bir taarruz vahim bir tehlikeye maruz olmadığı nasîl atılabileceği anlaşılmaz.

İİF üçü Reich için akilâne hareketin başlangıcı jandarma korkusu değil, benzin kıdımı endişesidir.

Almanya için, petrol yolu Rumanya ve Karadenizden geçiyor.

Halihazır idbalâtı, gayrikâfi de olsa, hemen hemen bu iki membaı gelmektedir. Bunun içindir ki Dr. Cıaouis, Bükreşte mütemadiyen müzakereler yapıyor ve mümkün mertebe fazla mahrukat istihsalı için gizli tehditlerde bulunuyor.

Yine bu sebebdendir ki Türkiye vaziyeti Berlin o kadar endişeye düğürüyor.

Boğazlara hâkim olan Türkiye, hakika Karadenizin anahtarlarını elinde tutuyor. Boğazların statükosunu tadil edip etmemesine göre, müttel petrol gemileri İngiltere veya Fransa ya Rumen petrolündeki hisselerini müledebilecekler veya bu münakaleyi mecburiyetinde kalacaklardır.

Eğer Türkiye, herhangi bir seht altında mütteliklerle birlikte har-

(Sonu 7 incide)

Ferah

Bugün 2 sinemada

AYŞE

Bu mevsimin yegâne "Türkçe" Filmi

Filimleri yalnız en mükemmel makinelerle görüp işitmek istiyen hassas müşterilerin nazarı dikkatine

ÇEMBERLİTAŞ

Sözlü Şarkılı Filmi

Avrupadan yeni getirttiği ve tesisatını "Körting" fabrikası Türkiye mümesili Necip Erses

müessesatına kurdurduğu 940 sinema teknîğinin en son harikası

Yeni Filtre Cihazı - Mirofonik Ses Tertibatı

Makinelerle filmlerini göstermeğe başladığını İstanbulun hassas sinema meraklılarına müjdeleler.

— 12 —

Halbuki bugün, kocası kendisini adetâ tahkir etmişti. Bilhassa, her vesi ile, kendi hayatını ve kızının istikbalini temin için durmadan çalışan babasına imalarda bulunulması hoşuna gitmiyordu. Kocasının, ailesinden ve babasından utanacağı ne gibi bir şey vardı?...

İşte, evlilik saadetleri üzerinde ilk bulutlar çıkmaya başlamıştı. Rüzgâr bunları götürmüyor değildi. Fakat bulutlar toplanıyordu, fırtınanın kopacağını da işaret ederler... ve genç evliler, hakikaten ciddi sebeb olmaksızın aralarında bu kabil hâdiseler çıkarmaktan çekinmelidirler.

— IX —

Parlak ve güneşli bir günün, köşkün her tarafını aydınlatmış boğduğu bir sırada Perihan, odasındaki aynanın

önünde ondüveli saçları üzerinde, şık ve ufak bir şapkayı geçirmekle meşguldü.

Yeşil bir kumaştan yapılmış elbisesi sevimli yüzü, ve uzun kirpiklerinin gölgelediği şahane gözlerle ne kadar da güzeldi.

Perihan, aynadaki aksine bakarak gülümsedi. Veysiye hoş görünmek için böyle şık ve güzel görünmesinden memnundu.

Tam bu sırada telefon çaldı. İçeriye gelen hizmetçi kız:

— Beyefendi sizinle konuşmak istiyor, dedi.

Genç kadın telefonu tehalükle eline aldı. Bir lâhza hareket etmeden dinledi. Sakin çehresinde, hafif bir hayret dalgası geçti; fakat yine tabii bir sesle cevap verdi.

— Peki Veysi!

— Peki dedim ya, tabii anlıyorum. Bu güzel gezintiyi kaçırmayım.

— Oh! Merak etme. Üzülecek bir şey yok. Akşama görüşürüz.

Perihan, düşünceli düşünceli telefonu yerine koydu. Hizmetçi kız yanından sessizce uzaklaşmıştı.

Güneşli odada şimdi yalnızdı. İçini çekti. Ruh, dışardaki fevkalâde hava ile âhenkâr değildi.

Kocası öle yemeğine gelemediğini bildiriyordu. Yolda rastladığı arkadaşları kendisini bir kotra gezintisine ısrarla davet etmişlerdi. Yemeği yolda yiyeceklerdi.

Veysi, gayet nazik bir şekilde karısının özür dilemiş, ve birlikte ya-

pacakları gezmeyi başka bir güne bırakabileceklerini ve zaten denizden korktuğu için, karısının yanlarında rahat edemeyeceğini de lâkırdı arasına sıkıştırmıştı.

Evet kocası özür dileyordu. Fakat arkadaşlarıyla de, evde karısı olduğunu düşünmeden, ve tereddüd etmeden hattâ, kendisiyle konuşmadan, sözleşmişti.

— İşte Veysi böyle bir tabiatla!.. Bir şeye karar verdi mi bu kâfi! Bunun neticesinin ne olabileceğini düşünmüyar. Hattâ, böyle bir hareket bana itirab verse bile!.. diye söylendi.

Perihan sanki, etrafında her şeyi durmuş gibi garib bir hâleti rûhiye içinde kalmıştı. Bu histen kurucunak

için ne yapmalıydı? İçini çekti ve öge yemeği vaktine kadar odasından çıkmadı. Yemekten sonra biraz uzandı. Fakat uyuyamadı. İkinciye doğru asfaltta yürüyerek, Bostancıdaki deniz kenarındaki gazinoya gitmeğe karar verdi. Evlendiğindenberi, ilk defa olarak yalnız başına gezmeye gidecekti.

Köşkten çıktı. Hava fevkalâde güzeldi. İlkbahar güneşi insana adetâ bir tatlı okşama gibiyordu, denizden doğru esen rüzgârı ılıklaştırıyordu.

Perihan, hemen hemen hüznünü unuttuğu gibi idi. Neşe ile yürüyordu. Asfaltın kenarındaki villalarda çiçekler açmış, etrafı tatlı bir koku neşre diyorlardı.

Genç kadın kendi kendine:

— Veysi de yanımda olsaydı, ne iyi olacaktı? diye söylendi.

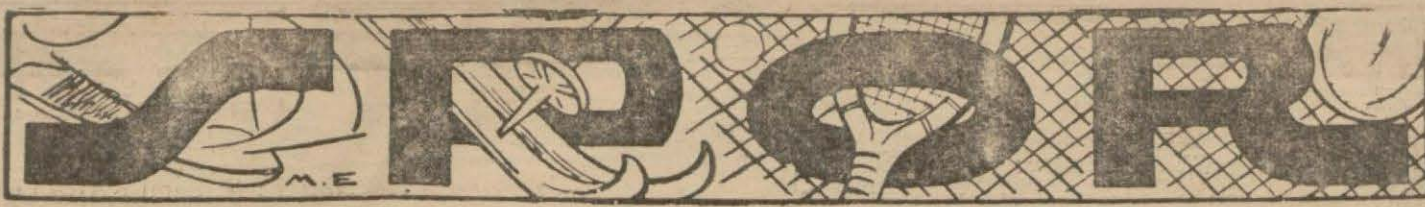
Fakat bu düşüncenin menfi tesirine

karşı koymak için omuzlarını silkti. Daha fazla ne diye zihnini meşgul etti. Akşama kocası gelince, duyduğu üzüntüyü unutmus olacaktı. Madem kendisi de eğleniyordu. Mesele bas Perihan böyle düşünürken birden re sıçradı. Ve dudakları arasında gayri ihtiyarî "Veysi!.., kelimesi vardı.

Kocası, önündeki villâlardan birden çıkıyordu. Yanında da bir kadın bir erkek vardı. Erkek yaşlıca ve yıftı, kadın ise orta yaşta, oldu çirkin, fakat çok şık giyinmişti.

Şaşkın bir halde olduğu yerde lan Perihan, kocasına arkadaşları kendisine doğru geldiğini gördü. Birden, genç kadın, kocasının kenarına ni görmüş olduğunu ve fakat tamamiş görünmek istediğini farkettti.

[Devamı var]

Sporu teşvik Edecek mühim Bir karar

Bir seneden fazla bir zamandanberi Türk sporunun kalkınması için bir plan ve program dahilinde çalışılıyor. Devletleşen bu işde şüphesiz ki ilk düşünülen, gençliği spor yapmağa teşviktir.

Bu hususta baş vurulacak çareler sayısız olmakla beraber içlerinde mühimleri vardır ki bunların daima gözönünde tutulması ve pratik bir şekilde tatbiki icab eder.

Biz bunlardan biri üzerinde duracağız:

Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakının teşekkülündenberi bir usul vardı. Beynelmilel olmak şerefini kazanmış sporcular müsabakalarına biletsiz girerlerdi.

Amatörce spor yapan gencin millî takımda yer almak muvaffakiyetini göstermesini manen mükâfatlandırmayı ve onlara bu imtiyazı vermemi şimdiki kadar kimsenin fena karşıladığı görülmemiştir.

Bir sporcu millî takıma girmek için şüphesiz ki bir çok istihalelere ve çetin imtihanlar geçirir. Hele spor yapmanın normal yaşayıştan madud olmadığı, bizim muhitlerimizde bir sporcunun millî takıma girecek kadar sebat ve muvaffakiyet göstermesinin biraz düşünülürse, ne büyük bir manevî kuvvet eseri olduğu anlaşılır.

Binbir mâniya ve imkânsızlıklara göğüs gererek kıymetli bir sporcu olmuş ve milletini yabancılarla karşı temsil etmiş bir gencin bugünkü gibi stad kapısından döndürülmesini doğru bulmuyoruz.

Gerçi bu sporcular hiçbir itiraz dermeyer etmeden kuzu kuzu gidip biletlerini alıyorlar, fakat bunların centilmen hallerini ve onların en tabii muhitlerine para ile sokulduğunu gördüğümüzce biz muazzab oluyoruz.

Bir kaç sene evvel rökortmenlerin askerlik müddetlerinin kısaltılacağı gibi bir imtiyaz kazanacaklarını duymuş ve bu kadarını da fazla bulmuştuk. Millî takıma girmiş veya rökortmen olmuş sporcularımıza bu şekilde değilse de, bazı imtiyazlar verilmesi gayet tabii ve isabetli olacaktır.

Yaptığımız tahkikata göre Genel Direktörlük bu hususta yakında bir karar verecektir. Biz bu kararın geçen seneye kadar tatbik edilmekte olan usulün temadisi lehinde olacağını ümid ediyoruz. Kısa bir kurtuluş devresinden sonra hakem namzediği kazananların stadlara biletsiz girmeleri temin edilerek millî takıma girmiş koca bir sporcunun, stadlara biletle girmesi pek tuhaf oluyor. Gençliği teşvik ederken bu payeye yükselmış şerefli çocukları da takdir ve hürmetle karşılamak herhalde elzemdir.

F. T.

Kispest'in yapa ağı maçlar

Macaristan futbol şampiyonu Kispestin 13 ve 14 nisan tarihlerinde şehrimize geleceğini ve Galatasaray, Fenerbahçe kulüplerimizle oynayacağını yazmıştık.

Mevsukan haber aldığımız göre kıymetli macar takımı aynı tarihlerde şehrimizde olacağını teyid etmiştir. Bir ihtimale göre Macarlar karşı İstanbul muhtelitinin çıkarılması da düşünülmektedir.

Güreşçilerimiz Mısır'a gidiyorlar

Millî güreş takımımızın Mısır'a çağırıldığını evvelce haber vermiştik. Güreş Federasyonumuzun bu daveti kabul ettiği ve millî takımın nisanın son haftasında Kahire'de bulunacağı haber alınmıştır.

Güreşçilerimiz Balkan şampiyonasındanberi fasılasız çalışmakta olduklarından Mısırlılara karşı iyi bir netice almamız beklenmektedir.

Genç yüksek atlayıcı Jerfi anlatıyor

Hayatımın en heyecanlı müsabakasını Balkan Şampiyonu Pantirise karşı yaptım

Her şey gibi spor da mevsiminde güzeldir. Havaların ısınması bize atletizmin klasik hareketlerini göreceğimizi müjdeliyor. Hakikaten yakında atletlerimizi seyretmek zevkini bulacağız. Ötedenberi Türkiye'de atlet bulunduğunu, fakat atletizmin mevcut olmadığını haklı olarak iddia edenler vardır. Hakikaten bizde kıymetli atletler mevcuttur. Yeni yetişenlerle beraber Ankara'da yapılacak olan on birinci Balkan oyunlarında bizi temsil edecek olan ve diğer spor subeleri müntesiplerine nisbeten çok az himaye ve alaka gören bu gençleri okuyucularımıza tanıtmayı zevkle ifa etmeyi bir vazife telâkki ediyoruz.

Bugün okuyucularımıza takdim edeceğimiz atlet, Ankaranın yetiştirdiği kıymetli ve sempatik yüksek atlayıcı Jerfidir. Henüz talebe olan bu istidad bize şimdiye kadar bir çok vâdelerde bulunan dereceler elde etmiştir.

Aslen İstanbul olduğunu, 1919'da doğduğunu söyleyen Jerfi bize spora nasıl başladığını şöyle anlattı; o da hem: hemen her Türk genci gibi futbol oynamış.

— Spora mektep takımında futbol oynamakla başladım. Bir kaç sene Ankara mektepleri arasında yapılan müsabakaların birinciliğini elinde tutan Gazi Lisesi takımında oynadım. Daha sonra Ankara Altınordu kulübünün merkez muavin mevkiinde oynadım. Ben futbol denince ayırıp atletizme teşvik eden hadiseyi şimdi bütün vuzuhile hatırlayabiliyorum. Bir gün jimnastik imtihanı veriyorduk. Değerli hocam İlyas Sıralı sınıfı geçebilmek için sahada bizzat atletizmin bütün branşlarından ken dimize göre dereceler yapmamız lâzımgeldiğini söyledi. Gazi Terbiye Enstitüsü beden terbiyesi subesi salonunda atletizmin bütün branşlarını tecrübe etmeye koyulduk. Sıra yüksek atlamaya geçince arkadaşlar girilip gerilip kendilerini denediler. İste o gün bana ümid veren mütevazî dereceyi yaptım. 1.58 atlattım. O zaman bu derece Ankara rekoru imiş. Bir iki gün sonra benim rekor duyuldu, kulüplerden davetler başladı.

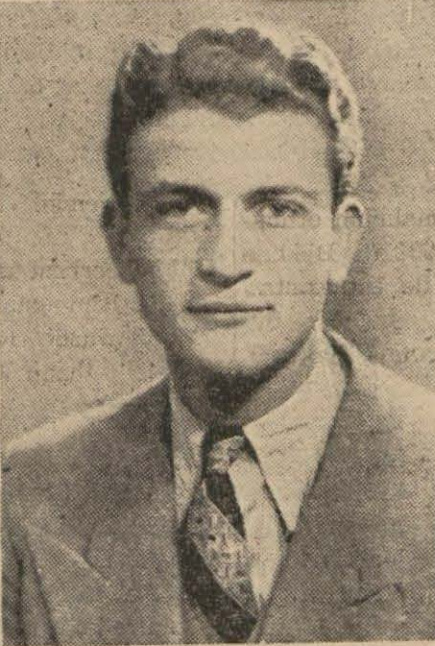
Ankaranın atletizme kısa bir zaman zarfında ileri girmesini göstermek itibarile Jerfinin bu sözü üzerinde durulacak gibidir. Kulüplerin temayüz eden bir atleti davet etmesi bu işi o muhtin anlamış olduğuna delâlet etmez mi? Biz İstanbul kulüpleri, arasında böylelerini görmediğimiz için bunun üzerinde bir an durmayı lüzumlu bulduk. Jerfi şöyle devam ediyor:

"O sene Ankaranın en kuvvetli kulüplerinden biri olan Altınorduya girdim. Bu kulübün kaptanı olan Orhan Şeref Apakın çok yardımlarını gördüm. İki yıl sonra antrenör Ratkayın stil öğretmesi üzerine Ankara rekorunu 1.84'e çıkardım ve 1939-40 senesi Türkiye birinciliğini 1.78 ile aldım.

Atlet kendinden bahsettirmeye başlayınca heyecanlı günler de baş gösterir. Jerfi de en heyecanlı müsabakasını anlatmak için şöyle bir mukaddeme yapıyor:

— Bence spor, güzel sanatlar gibidir. Hakikî sportmenler her hangi bir menfaat beklemeden kendilerini spora verebilenlerin zevkini tatmış olanlardır. Sporun ahlâkı da bundan ibarettir. Ben bütün müsabakalara heyecanla, aşkla, sevinçle girerim. Bununla beraber yaptığım müsabakalar içinde unutamadığım ve diğerlerinden ayrılan biri vardır ki o da Balkan şampiyonu Pantirise dört santimetre ile geçtiğim müsabakadır. O gün beynelmilel atletizm müsabakalarına ilk defa iştirak ediyordum. Türkiye birincisi Polad son dakikada müsabakaya iştirak etmekten istinkâf ederek beni o yıl Yunanistan ve Balkan şampiyonu olan Pantazis gibi değerli bir atlet ile karşı karşıya bıraktı.

Terakki istihalelerini bizzat kendisinde hissetmiş olan Jerfi atletiz-

Genç atlet Jerfi

min memlekette terakkisi için de şöyle düşünüyor:

— Halkımızın geniş bir rağbet göstermesi, atletizmin terakki ve inkişafı için esassı bir çaredir kanaatindeyim. Umumia mahsus ve herkesin istifade edebileceği kapalı kışık salonlar ve yazlık açık sahalara ihtiyaç vardır. Bu gibi salon ve sahalara her meslek ve sınıftaki halkın kolayca istifade edebileceği yerlerde ve sekillerde olmalıdır. Atletizm işlerinin tanzim ve idare için mantıkî ve şuurlu antrenmanlara da ihtiyaç vardır. Böyle bir çalışmada bir taraftan bu sporu inkişaf ettirmek için araştıran da beynelmilel müsabakalarda birincilik kazanmamızı temin edecektir.

İtalyada asabiyet

lan-mali vaziyeti ve müşkül olan sevkuleys mevzileri dolayısıyla harbe girmeyeceğine dair "New York Times", gazetesinde çıkan bir makaleyi mevzuu bahsederek diyor ki:

"Bu İtalyaya karşı yeni bir tehdit nedir? Herhalde böyle bir tez cüret-kârane bir hikâyeden başka bir şey değildir. Harb yalnız para ile kazanılmaz. Bilhassa insanlar, silâhlar ve maneviyatla kazanılır. Harb kolay bir iş değildir. Şimdiki Avrupa faciasının ilk yedi ayı bunun yeni bir misalidir.

Diğer cihetten İtalyanın tehlikeli bir vaziyette bulunduğunu iddiası da hakikat uymamaktadır. İtalyanın tahtel-bahirleri ve tayyareleri himnihâcette İngiliz ve Fransız filoları için müthiş bir mâniya teşkil edebilir ve harb halinde İngiliz ve Fransız sahilleri en beklenilmedik ve müthiş taarruzlara hedef olabilir.

New York Timesin zikretmeyi unuttuğu kara harb meydanı hakkında da Giornale d'Italia, müttefiklerin İtalyan ovalarına doğru ihtiyatsız bir taarruzda bulundukları takdirde daha seri bir şekilde kemiklerini kırmak fırsatını bulacaklarını yazmaktadır.

Bu gazete netice olarak yalnız kâğıt üzerinde yapılan hesap yanlışlıklarına meydan vermemek üzere vaziyeti aydınlatmak için bunları hatırlatmak istediğini ilâve etmektedir.

13 Yaşına Kadar Herkes Seferber

Roma, 2 (A.A.) — İtalyan kabinesi bugün B. Mussolininin riyasetinde toplanarak dahilî siyasete müteallik kararlar ittihaz etmiştir.

Kabine, harb zamanında milletin seferberliği hakkındaki kanunu tadile karar vermiştir.

13 yaşından yukarı kadın ve çocuklar seferber edileceklerdir.

Arnavutluk İmar Ediliyor

Roma, 2 (A.A.) — 22.500 İtalyan emelesi önümüzdeki ay içinde Arnavutluğa gidecektir. orada yeni yol inşaatında ve toprak genişletmelerinde çalışacaklardır.

İlk kafiye en ziyade işsizlerin bulunduğu vilâyetlerden toplanacaktır.

BİTARAFLIK

(Başmakaleden devam)

seheplerden istifade etmesine imkân yoktur. Çünkü iktidar mevkiine geldikten sonra, eski fikir ve maksadını, hedef ve gayesini, usulünü bir tarafa bırakarak devlet başında bulunmanın verdiği mes'uliyet hissiyle daha mantıkî ve ameli bir meslek tutmuş değildir. Bilâkis, Mein Kampf'da tesbit ve ilân edilen mezheb hiç inkâr edilmeksizin başka kitaptaki usuller takib olunmak şartile, aynen ve harfiyen tatbik olunmağa başlanmıştır. Binaenaleyh hâlâ bütün Almanlara âdetâ cebrden dağıtılan bu kitap, nazi Almanyanın kalbini, ruhunu gösteren bir vesikadır.

Bu kitap meydana İken ve Alman Reich'in bu kitaptaki çizilmiş programı harfi harfine tatbik ettiği fiiliyat ile sabit İken bir milletin göz kapayıp yerinde rahat oturması Hitlerin buyunduruğu altına girmeye gerçekten lâyık olduğunu isbat etmekten başka bir mâna ifade etmez.

Nazi Almanyası maksadını gayet açık bir surette söylemiştir: Avrupa'da şimdiden iki yüz elli milyon Alman ferah ferah barındırılacak ve besleyecek geniş topraklar istiyor. Avrupa'da hiçbir büyük askeri devlet bırakmağa tahammül edemiyor; bütün dünyada hüküm carî bir cihansûmül devlet olmak emelini besliyor. Avrupayı tamamen nüfuzu altında tutmak gayesini takib ediyor.

Şu halde, bunu bilirken, vatannı, milletini sever bir ferd sıfatile siz, ben, o, nasıl bitaraf olabiliriz? Harb bizim hududlarımızdan uzakta olduğu için mi? Fakat bugün uzak, yakın kalmış mıdır? Bugün uzakta zannedilen harb, aradaki milletler birer birer parça parça ezildikten sonra bize gelecektir. Berlinde bu zihniyet hüküm sürdüğüce yakın, uzak, büyük, küçük bütün devletler aynı âkibete maruzdur. Bitaraf kalsalar değil, Alman saflarına ilihak ederek Almanlarla yan yana harbetmeler yarın yine nasyonal sosyalist buyunduruğuna gireceklerdir. Biz Umumi Harbe Almanlarla müttefik değildiydik? Elimizden gelen fedakarlığı yapmıyor muyduk? Böyle olduğu halde bizi Rus Çarına yem diye atarak sulh yapmağa teşebbüs etmediler mi? Bugünkü nasyonal sosyalist Almanya ise dükkâ imparatorluktan bu hususta çok ileri giden bir devlettir. Çünkü dünyada bir hak olabileceğini inkâr ediyor ve yalnız kuvvet tanıyor.

Bugünkü harbe hedef nedir? Ne Lehistan, ne Çekoslovakya, ne su, ne bu. Almanya dünya hâkimiyeti için çarpışıyor. Galib geldiği gün Avrupanın istisnasız bütün küçük milletleri Almanyanın emir ve keyfi altındadır. Büyük milletleri de bu küçükler sırasına düşeceklerdir.

Böyle bir realite karşısında bitaraflık hülyasına düşmek korkaklığımızı vicdanımızdan saklamak için bir bahane aramaktan başka bir şey değildir. Bugün böyle bir vaziyet vardır ki küçük bitaraflık çok kat'i ve müessir bir rol oynayabilirler. Bütün bitaraflar ne Almanları, ne müttefikleri iltizam etmeden, kendi aralarında, beynelmilel münasebetlerin insanlık mefhumlarıyla telif kabul edecek surette tanzimi için ameli bir plan üzerinde ittifak ederlerse bunu her iki tarafa da kabul ettirecek kadar ağır basabilirler. Bitaraflık olamaz. Bizler için faal bir siyasete geçmek, ne istenildiğini bilmek ve kararlaştırmak ve bu yüksek prensipleri muharib taraflara kabul ettirmek artık bir vazifedir.

Hüseyin Cahid YALÇIN

Metaksasın nutku

Atina, 2 (A.A.) — Başvekil B. Metaksas, Drapetsona işçi mahallesinde söylediği bir nutukta eczümle şöyle demiştir:

Avrupa harbi, hükümetin işçi sınıf lehine olan programını tamamen tatbika müsaaade etmemiş ise de şimdiye kadar sarfedilmiş olan mebalîğ de boşuna gitmemiştir. Zira, bu suretle, istiklâlî, tamamiyeti ve şerefi tamamiye temin edilmiş kuvvetli bir Yunanistan vücude getirilmiştir.

Kudüsün memnuniyeti

Kudüs, 2 (A.A.) — Türkiye ile Suriye arasında akdedilmiş olan dostluk muahedemesinin büyük bir memnuniyetle karşılanmış olduğu haber verilmektedir. Arab gazeteleri, demokrat devletlerin ittihadını veya yakın şark devletlerinin teşhiki mesaisini alkışlamaktadır.

Türkeçeye çeviren: HÜSEYİN CAHİD YALÇIN

Almanya, Federal bir Devlet mi Yoksa merkeziyetçimi olacak

— 177 —

Bu tabir üzerinde ısrar ediliyor. Bitkinlik hasıl oluncuya kadar kanı aktırmak. Çünkü ancak tarihe hiç vukufu olmayan bir adamdır ki asrın ve büyük devlet adamların muvaffak olamadıkları bir meseleyi bu hareketin bugün hele kadir olduğunu zannedebilir.

Zaten vakalar kendilerini gösteriyorlar. 1924 de, ırkçı hareketin en yüksek vazifesinin "ultramontanisme", ile mücadele olduğunu bir denbire keşfeden efendiler bu hareketi mahvetmediler, ırkçı hareketi parçaladılar. İrkiçlar arasında bir Bismarck için imkânsız kalmış bir şeyi yapmağa kadir olduğunu zannedecek kadar ham bir kafanın bulabileceği zannına karşı protesto ediyorum. Nasyonal - Sosyalist seferlerinin ilk vazifesi daima Nasyonal - Sosyalist hareketi bu gibi kavgalara sokmak için vukua gelecek bütün teşebbüslere gayet kat'i ve azimli surette muhalefet etmek ve böyle projeler lehinde propaganda yapanları derhal partinin saflarından çıkarmak olacaktı. Fiiliyatı, 1923 senesi sonbaharında buna kat'i surette muvaffak oldular. En mute-

tek bir protestan bizim saflarımız arasında en mutekid katolik ile yanyana yürüdüğü halde vicdanı kendi dinî kanaatleriyle zerre kadar münazaa vaziyetine düşmemiştir. İkisinin de arı beşeriyetin tahrikkârına karşı girişmiş oldukları şiddetli kavgaya onlara bilâkis birbirlerine hürmet etmeyi ve mütekabillen birbirlerini takdiri eylemeyi öğrenmişti. Aynı zamanda, bu seneler zarfındadır ki parti Merkez fırkası aleyhinde en büyük bir şiddetle cidal etmiştir. Bu, dinî sebeplerden dolayı değildi, sırf millî, ırkî ve iktisadî noktaî nazardan vukua gelmişti. O zaman muvaffakiyet bizim lehimize tecellî etti. Nasıl ki bugün de daha iyi malûmat sahibi olduklarını iddia edenlerin hatalarını isbat ediyor.

Mezheb kavgaları bazan bu son seneler zarfında öyle şiddetli ve keskin bir hal almıştır ki Allahın elçektigî kimselere musallat olan körlüğe düşmüş ırkçı muhitler hattı hareketlerini ne derece mânâsız olduğunu görmüyorlardı. Halbuki Marksçî ve dînsiz gazeteler, icabında, dinî mezheplerin avukatı kesiliyorlar ve buldalıklarla bazan her ölçüyü geçen ve taraflardan birine atf ve tahmil edilen beyanatları bir taraftan diğer tarafa taşıyarak ateşin üzerine yağ atmağa çalışıyorlardı.

Fakat, tarihi ile sabit olduğu üzere, birtakım hayaleter için kanının son damlasına kadar harb yapmağa kadir olan Alman kavmi gibi bir kavim için bu türlü silâha müracaat davetleri öldürücü bir tehlike teşkil eder. Böyle bir şey bizim kavmimizi fiiliyatı kendi hayatının bağı bulunduğ meseleleri halle çalışmaktan daima inhiraf ettirmiştir: Yine dinî kavgalarımız içinde eriyip giderken, diğer kavimler dünyanın sair parçalarını paylaşıyorlardı. İrkî hareket "ultramontanizm", tehlikesi Yahudi tehlikesinden daha mi korkunçtur yahud bunun aksi mi vakidir diye düşünürken, Yahudi ırk sıfatile bizim hayatımızın temelini teşkil eden şeyi tahrib ediyor ve bundan dolayı kavmimizi müebbeden tahrib ediyor. Bu ırkçı şampiyonlar hakkında, Nasyonal - Sosyalist hareket ve binaenaleyh Alman kavmi lehine, samimi bir kâlb ile şu duada bulunuyorum: "Yarab, onu böyle dostlardan vikaye et. Düşmanlarına gelince, o yalnız başına onların hakkından gelebilir."

Yahudilerin 1919 da, 1920 de, 921 de ve sonraları o kadar hilekâr bir surette tahrik etmeye muvaffak oldukları federalizm ve vahdetçilik mücadelesi, Nasyonal - Sosyalist hareketini, iştirak etmek istemediği halde, tevlid ettiği esassı meseleler hakkında bir vaziyet almağa mecbur etti.

Almanya federal, bir devlet mi yoksa merkeziyetçi bir devlet mi olmak lâzımdır. Bu iki tabirin fiiliyatı mâ-naları nedir? Fikrimce, ikinci mesele daha mühimdir. İptida buna cevap verilmeden meselenin bütün ehemmiyeti anlaşılmak kabîl olmamasından değil. Muarızları tenvir edecek ve uzlaştıracak bir mahiyette olduğu için böyle diyoruz.

Federatif bir devlet nedir?

Federatif devlet tabiri ile biz hükümlanlık hakkını haiz devletlerden mürekkeb bir cemiyet kastediyoruz ki bu devletler hükümlanlık hakkının verdiği salâhiyet ile ve kendi iradeleriyle birleşirler ve kendi hükümlanlık haklarının arasında istimali var olmak ve payidar kalmak için federasyona lâzım olan haklardan federasyon lehine vazgeçerler.

Bu fitri düstur, fiiliyatı, elyevim yer yüzünde mevcut konfederasyonlardan hiçbirinde kayıdsız ve şartsız tatbik edilememektedir. En az Birleşik Amerika devletleri teşkilâtı esasine uygun düşüyor. Çünkü bu konfederasyonu vücude getiren devletlerden çoğunun bidayette herhangi bir hükümlanlık iddia edilemez, Çünki içlerinden çoğu, konfederasyonun hâkim olduğu yerlerin heyeti mecmuası üzerinde zaman ile tarassüs etmişlerdir denilebilir. Bunun içindir ki Amerika Birleşik devletlerini vücude getiren hususi devletler mevzuu bahs oldukları zaman çok kere, teknik ve idarî mülâhazalara göre hudûları kararlaştırılmış, ekseriya bir harita üzerinde cedvel tahtası ile çizilmiş, evvelce bir evveline has hükümlanlık haklarının kâffesinden mahrum az çok geniş arazi mevzuu bahs oluyor demektir. Konfederasyonu evvelden mevcut ve hükümlanlık hakkını haiz devletler teşkil etmediler. Bu sözde devletlerin büyük bir kısmını evvelâ konfederasyon vücude getirmiştir. Muhtelif devletlere bırakılan, yahud daha doğrusu tanınan gayet geniş müstakil haklar bu devletler cemiyetinin hususi vâfî ile hiç bir münasebeti haiz değildirler. Bunlar, arazilerinin vüsatine, mekân dahilindeki genişliğine tekabül ederler. Bu genişlik âdetâ koca bir kıta kadar vardır. Binaenaleyh Amerikan birliğinin terkih eden devletlerin siyasi hükümlanlıklarından bahsedilemez. Teşkilâtı esasıye ile tayin ve garanti edilen hâkiardın, daha doğrusu imtiyazlarından bahs olunabilir.

Yukarıda tesbit ettiğimiz düstur, Almanyayı terkih eden hususi devletler hiç şüphesiz Almanyada daha evvel devlet sıfatile mevcud olmuş ve Reich onlardan çıkmış olmakla beraber, Almanyaya da tamamı tamamiye tatbik edilmez. Reich hususi devletlerin hür irade ve müsav' el birliklerle teşkil edilmistir. İçlerinden birinin, Prusyanın, hegemonyasının tesir ve neticesiyle vücud bulmuştur. Arazilerinin genişliği bahsinde Alman devletleri arasında mevcut olan büyük müsavatsızlık Reich'in teşekkül tarzı ile Birleşik devletlerin teşekkül tarzı ile mukayeseye imkân bırakmaz. Kudret bakımından eski Alman konfedere devletlerinin en küçükleri ile en büyükleri ve bilhassa hepsinin en büyüğü arasında sevk ve savet bakımından o kadar bir fark vardır ki konfederasyona ifa edebilecekleri hizmetler gayet gayri müsavi bulunuyordu. Reich'in tesisinde ve konfederasyonun teşekkülüne fâsi aynı derecede iştirak edemediler. Fiiliyatı, bu devletlerin çoğu hakkında hakiki bir hükümlanlık hakkına bahsedilemezdi. Devletin hükümlanlık hakkı tabiri idarî ve mânâdan mahrum bir düsturdan başka bir şey değildi. Hakikatte gerek mazi gerek hal bu sözde "hükümlanlık hakkı" haiz devletler, den çoğunun tavan arasına atmışlar ve "hükümlanlık hakkını haiz", o siyasi teşekküllerin zâfını gayet açık surette isbat etmişlerdi.

[Devamı var]

HİKAYE

Bir Sonbahar hikâyesi

Sevim, iyi olmağa başladığı zaman geçirdiği kazadan ziyade kendisini kurtaran genci düşünmeye başladı. Kimdi bu genç? Burgazın tenba yolu üstünde düştüğü sığdan onu çekip çıkaran, kolunda taşıyan bu gürbüz genci belki yazın da bir iki defa görmüştü. Fakat bir ay evvel boşalan bu sayfiyenin kalabalığı içinde Sevimin hiç nazarı dikkatini celbetmeyen bu gencin fedakârlığını unutamiya - caktı. Eğer o olmasaydı, belki yerinden kalkamiyacaktı, yara ve bere içinde kim bilir ne kadar zaman ıslak top raklar üstünde kalacaktı.

Sevim Burgazın küçük eczahanesine götürerek hemen yaralarına pansiman yaptırıp evine kadar getirdikten sonra kaybolan bu genç acaba adalı mıydı?

Sevim ayağa kalkarak elinde bir bastonla dolanmağa başladıkten sonra eczahaneye kadar gitti. Eczacıya sordu:

— On gün evvel, beni buraya getiren genci tanıyor musunuz? Tepede bir çukura düşmüştüm, gelip beni kurtardı. Kimdir bu? Adalı mı acaba?

Eczacı düşündü, genci hatırladı:

— Evet, aklıma geldi. Fakat bir senedenberi gördüğüm bu gencin kim olduğunu bilmiyorum. Arada bir yalnız başına dolanmağa görürüm. İstanbulla gidip gelir mi, bilmem ki. Bir kere iskele memuruna sorsanız...

Sevim, merakını iskele memurundan da tatmin edemedi. O da bilmiyordu. Bir iki gün sabah ve akşam vapurdan çıkılarak, İstanbulla gidenlere dikkat etti. Çarşıda dolan. Uzun boylu, geniş omuzlu, siyah parlak saçlı genci göremedi. Halbuki ona heraretle teşekkür etmek, onu bir gün eve çağırıp anasının yanında minnettarlığını söylemek borcu değil miydi?

Sevim, ikinci teşrinin parlak güneşli bir gününde yine elinde baston kazaya uğradığı tepeye yakın dolanırken, tepenin tek küçük köşkü önünde bir gölge gördü. Arada uzun bir mesafe vardı. Bu mesafe gölgeyi benzetmesine bile müsaid değiken Sevim gayri ihtiyari o tarafa doğru yürüdü. Etrafı bir tahta parmaklıkta kapalı bir bahçe ortasında bir katlı küçük köşkün yolunu buldu, yaklaştıkça bahçede arkası kendisine dönmüş olan gencin o olabileceğini görüyordu. Nihayet bahçe kapısının önüne gelince seslendi:

— Affedersiniz beyefendi!..

Bir tahta ile meşgul olan genç arkasını çevirince Sevimle gözgöze geldi. Sevim onu tanıdı, fakat genç birden bire şaşırmıştı. Telâşa kapıya geldi:

— Beni mi çağırınız efendim?

Dedi. Sevim, minnettarlık ve şükran dan başka bir tahassüsün esiri olduğunu farkedemiyerek heyecanla:

— Evet, dedi, size teşekkür etmiye geldim. Beni kurtardınız...

Genç, o zaman tanıdığı Sevimle meşgul kapıyı açtı. Bahçeye davet ederken:

— Eğer bana teşekkür etmek için bu uzun yolu gözüñize aldınızsa müteessir olurum. Zahmete değer mi bu Sevim hanım?..

Sevim cevap vermedi. Bahçenin kuru topraklarında yanyana ve aynı heyecanlı kalbleri atarak yürüdüler. Genç, bir iskemle getirerek Sevim'e yer verdi. Sonra:

— Hayır, evvelâ Madam, dedim, yoksa emlak falan mı alacaksınız?

Kendisine iyi tanışmış. Para yatırmak için gelip giderken, hoş bes ederdik... Onun için o da cevap vermek lüzumunu hissetmiş olacak ki:

— Evet mäsüy, dedi. Parayı hep çekiyorum, çünkü Londra'dan ayrıla - cagım. Dışarıda bir yeğenim var. Onun yanına gidip oturacağım. O da bakıma muhtac başbaşa verir, yaşarız. Ben de hayli yorulmuş.

Haddim olmayarak kadının ahbablığına güvendim. ve bazı tavsiyelerde bulunmağa kalktım:

— Aman madam, dedim, çok dikkatli olun, sizin gibi bazı müşterileri - miz âhir ömürlerinde hep tedbirsizlik yüzünden büyük sıkıntılar çektiler. Yeğeninizi tabii tanıtmıyorum... Fakat böyle paralı olduğunu tahmin ettikleri kimselerin peşine düşerek onları mahvetmeğe uğraşan tüfeyiler çoktur, bu

— Biraz yattınız galiba.. dedi. Yaralarınız ağırca idi. Yürüyüşünüzden hâlâ muztarib olduğunuz anlaşıyor.

— Evet, on gün yattım. Fakat sizin iyiliğinizi unutamiyacagım. Siz olmasaydınız o hendeke kim bilir ne kadar kalacaktım. Siz.. affedersiniz isminiz nedir?

— Osman Fikri..

— Fikri bey, siz beni tesadüfen mi buldunuz? O taraftan mı geçiyordunuz?

— Hayır, burada bahçede çalışır - ken acı bir ses duydum, koştum ve sizi buldum.

— Demek.. daima burada çalışırsınız. Kışın da burada mı oturursunuz?

— Bu kış da oturmak istiyor anem.. İstanbulla immiyeceğiz.

— Biz havalar iyi gittiği ve ev kendimiz malımız olduğu için henüz oturuyoruz. Halbuki bu köşkü tanırım. Siz kiracısınız, değil mi?

— Evet..

Osman Fikri genç kızın sormak istediği suale ne meydan ne de cevap verdi. Yalnız onun bir zamanlar muallimlik ettiği, şimdi mezun olduğu ve bu evde bir annesile oturduğu anlaşıldı.

Sevim, giderken Osman Fikriyi evine davet etti. Bu o kadar hararetle bir davet idi ki, genç bütün tereddüdüne rağmen kabule mecbur oldu. İki gün sonra Sevim, bu sevimli kurtarıcısı annesine tanıttı ve ona bir çay verdi. Sonra beraber çıktılar. İskeleye kadar indiler. Yolda Sevim, bir şükran hissinden fazla bir şeyler duymaya başladığı gencin de kendisine karşı lâkayd kalamadığını anladı ve ortak karar - ken ancak ayrılabilirler.

Bu telâkiler gâh Fikrinin köşkünde gâh Sevimin evinde tekerretti ve Sevim İstanbulla inmeyi daha bir müddet tehir etmek, hattâ, havalar iyi gel - derse kış adada geçirmek hususunda annesini ikna etti.

Her telâki, Sevimle Fikriyi birbirine ne yaklaştırmıyor, fakat bu takarrüb kelimelere ve hareketlere asla itikale edemiyordu. Sevimin bütün temayülleri, ihtiyarını aşan arzularını Fikri kuvvetli bir sedde âhliyordu. Bir defa, güzel ve güneşli bir günde tepeye çıktılar. Orada Sevim merhum babasının vaziyetinden, kendilerine bıraktığı servetten, hususî hallerinden bahsetti. Sevdiği şeyleri, samimiyet, açık kalbli olmağa ne kadar dâğıktın olduğunu anlattı. Bu suretle Fikriyi de açmak istiyordu. Fakat Fikri, hiçbir şey söylememek, sır vermemek için sanki ocbiri nefis ediyordu. Sevimin evine yakın bir yerde ayrılacakları zaman etrafta onları görecektik hiçbir göz yoktu ve Sevim bu güzel gence yaklaşmak için yenilmek bir meyil duyuyordu. Fikri, her vakitki gibi, bir erkek arkadaşına gösterebileceği lâkaydı ile ayrıldı, gitti.

Nihayet, ikinciteşrin sonlarında, beş gün Fikri görünmedi. Sevim onun lâkaydisine kızarak aramamıza karar vermişken fazla dayanamadı. Yokluğu tırmandı; küçük köşke girdi.

Bahçede kimse yoktu. Köşkün kapısını çaldı. Kargısına Fikri çıktı, bu daima durgun ve gülümsemiye genç, lirden ona o kadar gökmüş göründü ki bir saniye hayretle durdu. Fikri de ne yapacağını şaşırmıştı. Beraber bahçeye çıktılar ve köşkün önündeki tah-

gibilerin tuzağına düşmeyiniz!..

O sözlerine hiç incinmedi. Bilâkis memnun olmuş gib göründü:

— Çok teşekkür ederim alâkama - dedi. Bu hususa bilhassa dikkat edeceğim. Yalnız bu gün için değil, ilerisi için de tedbirli olmak lâzım, onun için buradan çıkınca doğru notere giderek vasiyetnamemi de tanzim edeceğim..

Bu ifadenin kıymeti büyük oldu; zira Madam Owens öldükten sonra odası baştan aşağıya arızü amik arandığı halde paranın bir zerresine tesadüf edilemedi. Üstelik, bankanın kadına tevdi ettiği evrakı nakdiyeden iki si de ele geçti.. Biri bir terzide, diğeri de postahane.. ve her iki para da genç Arthur tarafından verilmişti..

Cinayet amatörleri için artık vaziyet gün gibi aşikârdı.. Kadın genç Art - hura para yedirdiyordu. Arthur bu yolda hayatını temin eden bir serseri idi. Kadını da bu serveti elde etmek için

öldürmüştü.

Arthur bütün bu sözleri suçlu mevkîinden dinliyordu. Hâdisi kendisini fevkalâde müteessir etmiş benziyordu. Yüzü, sarı da değil de yeşil bir renk almıştı. Dudakları mütemadiyen kuru - duğu için, dilini, ağzından bir karış çıkartıyor, ve kuru dudaklarının üzerine de gezdiriyordu.

Şahidlerin ifadeelri onun üzerinde ezici bir tesir yapıyordu. Derin bir can sıkıntısı onu muztarib ediyor. Bir şeyler söylemek istiyor, söylemekten vazgeçiyordu, aleyhinde toplanan bütün delillerin yükü altında ezilmiş gibi, Nevmid duruyordu.

Zonguldak Halk Partisinde Bir toplantı

Zonguldak — Cümhuriyet Halk Partisine son üç ay içinde kayıd ve kabul edilen aza için bir tanışma töreni yapılmıştır.

Tören Parti vilâyet idare heyeti reisi Karağuzun bir söylevile açılmıştır. Karağuz partili olmanın ehem - miyetini ve partililerin vazifelerini anlattıktan sonra milli birliğe temas ederek milli birlik kudretinin en büyük misali gözümüzün altında iman hazinesi kafamızın içinde irade kalesi başımızın üzerinde emsalsiz bir baht güneşi olan aziz Milli Şefimizin etrafında yekpare bir kalb ve hayat kütləsi halinde toplanmışlardır. Korku, zorla değil, sevgi, saygı, güven ve inanla bağlanışın mucizesi olan bu mukaddes birlik başka milletlere nasip olmiyan bir mazhariyettir, demistir.

Tanışma törenini partililer gecesi takip etmiştir. Merkez nahiye idare heyetinden Kenan Ozata parti teşkilâtı hakkında konuşmuştur. Bundan sonra halkevliler tarafından bir gö - nül masah piyesi temsil edilmiş, muzik ve milli oyunlarla eğlenceli bir gece geçirilmiştir. Parti vilâyet heyeti üç ayda bir tanışma töreni ve her ayın son pazar günü partililer gecesi yapılmasını kararlaştırmıştır.

Sivas öğretmenleri Hatayda

Sivas — Sömeşt tatilinden bilisti - fade Sivas öğretmenlerinden yirmi kişilik bir grup müfettişlerin başkan - lığında bu gece Malatya yolu ile Adana - ya ve oradan Hataya bir tetkik gezisine çıkmışlardır.

ta sedire oturdular. Sevim:

— Ne oldunuz, görünmediniz Fikri Bey!..

Diye sordu. Fikri, ellerini göğsünde kavuşturarak gözlerini denizin kıy - maviliklerine dikti. Uzun uzun baktı:

— Bugün, yarın size vedaa gelecektim.

Dedi ve ilâve etti:

— Artık bu kış burada geçirmeme lüzum kalmadı. Çünkü annem öldü.

Sevim hayret ve teassürle gencin yüzüne baktı. Bir şey sormadı. Fakat o her şeyi anlatmakla artık mahzur görmemişti. Annesi, dört sene evvel kocasını kaybedince asabi bir buhran geçirmiş, Bakırköy hastahanesine yatırılmış. Fikri, onu iki sene evvel hastahanedan çıkarmış, bizzat tedavi etmek, yanında sefkat ve ihtimamla iyi etmek istemişti. Bunun için tenha ve münevvi bir yer aramıştı. Bunun için bu tepeye çekilmişlerdi. Bunun için Fikri, Sevim'e karşı o kadar lâkayd ve çekingen duruyordu. Nihayet dört gün evvel şiddetli bir buhranla kadın oturduğu odadan kaçmış, kaybolmuş - tu. Zavallı Fikri bütün gece aramış ve sabah bir hendeke anasının cesedini bulmuştu.

Bu acıklı hikâye bittikten sonra uzun dakikalar birbirine söyleyecek bir şey bulamadılar. Sevim gözlerinin yaşını göstermemek için uzaklara bakıyordu. Ağladığını Fikrinin farketmediğini anlayınca:

— Sizi teselli edecek yerde ağhyo - rum.. dedi. Fikri eğildi:

— Siz, huzurunuzla, yalnız yanımda bulunmakla bile beni teselli ediyorsunuz.

Diyecek genç kızın elini tuttu ve uzun uzun öptü.

Behcet RONA

Askerlik İşleri

DAVET

Beştaş Askerlik şubesinde:

1 — 939 ve daha evvelki senelerde okullardan mezun olup askerliklerine karar verilmiş olduğu halde her hangi bir sebeble şimdiye kadar Yetelik Sübay okuluna girerek askerlik ödevini yapmamış yüksek askeri ehliyetnameliler.

2 — Geçen sene Yedek Sübay okuluna geç ilthak ettiklerinden dolayı geri çevrilmiş olanlar.

3 — Yedek Sübay okul devresinin üçte birinden fazlasına devam etmedikleri için terhis edilip müteakib devreye bırakılanlar.

4 — Askerliklerini tam hizmetli olarak yaptıktan sonra tahsillerini lise ve daha yukarı dereceye çıkaranlardan yedek sübay olmak isteyenler 1 mart 1940 günü yedek sübay okulu ile Gülhane ve Veteriner Tıbbikat okullarına sevkedeceklerinden bu evsafda bulunan yedek sübay yetiyecek kısa hizmetlilerin bütün vesakile durumlarını müracaat etmeleri aksi takdirde haklarında kanunen ceza tatbik edileceği ilân olunur.

Beyoğlu Yerli Askerlik şubesinde:

1 — Yedek sübay yetiştirilecek kısa hizmetlilerden aşağıdaki maddelerde izah edilen şartlara tâbi olanların askerlik durumları tetkik edilmek üzere nüfus hüviyet cüzdanları, mektep diplomaları ve var ise askeri ehliyetnameleri en geç olarak 11 nisan 1940 akşamına kadar şubemize behemehâl müracaat etmeleri lâzımdır.

A — Şubemiz halkından olup askerliğine karar verilen ve şimdiye kadar her hangi bir sebeble sevkedilmemiş olan yüksek askeri ehliyetnameliler.

B — Geçen sene vaktinde sevkedilmedikleri için Yedek Sübay okulu tarafından kabul edilmeyip geri çevrilmiş yüksek okul mezunları.

C — Yedek Sübay okulu devresinin üçte birinden fazlasına devam etmedikleri için terhis edilip müteakib devreye bırakılanlar.

D — Askerliklerini tam hizmetli olarak yaptıktan sonra tahsillerini lise veya daha yukarı dereceye çıkardıkları resmî bir vesika ile isbat ederek yedek sübay olmak isteyenler.

E — 335 doğumlu ve bunlarla mura - meleye tâbi olup 1 mayıs 1940 gününde hazırlık kıtasına sevkedilecek ehliyetnamesiz kısa hizmetliler.

2 — Bunlardan İstanbul dışındaki şehirlerin ve bulundukları yerlerdeki askerlik şubelerine şimdiden müracaat etmeleri ilân olunur.

Tren bir genci ezdi

Eskişehir (Hususî) — Geçen cumartesi gündüz, İstanbuldan gelen mar - şandizin altında, genç bir adam ezilmiştir. Henüz on yedi yaşlarında olan bu gencin, biletsiz ve kaçak olarak trene bindiği ve katar istasyona yaklaşınca, aşağıya atlamak istediği anlaşılmıştı. Zavallı ve gafil genç bu cür'etkârane hareketini muvaffaki - yetle bitiremediğinden tekerleklerin arasına yuvarlanmış, bir ayağı gövdesinden kopmuş. Barsakları dışarı fırlamış, derhal ölmüştür.

Bankalarda biriken paralar memleketi iş yaratır. Küçük arttır - ma hesapları bir araya gelince ulusal ekonomimiz için büyük bir kredi kaynağı olur.

Ulusal Ekonomi

ve

Arttırma Kurumu

ALİÇONUN SON GÜREŞLERİ

No: 5

YAZAN : M. Sami KARAYEL

Çok geçmeden kütneyi doldurdu. Ko - ca Adalıyı, Sultan Aziz gibi kütleden aşırıcağı. Aliço, acele ediyordu. Beş on dakikada hasmını temizlemeğe karar vermişti.

Bu âni hareketi.. ve Adalının tek çapraz, tek paça alta düşüşü Edirneli - leri şaşırttı.

Aliço, taraftarları havalandırmıştı. He - le, çingeneler olduğu yerde oynıyor - lardı. Aliçonun hemşerileri sayılan Lofcalılar sevinç içinde idiler.

Abdullah bey, Edirneli ağaya sesle - niyordu:

— Ağam, sürüydü hazır..

Ağa, sessiz kalmıştı. Ne söyleyece - ğini şaşırılmış. Abdullah bey bağırı - yordu:

— Ağa, ne o?.. İspinoz be.. yemiş gibi düşünüyorsun?..

— Bize Lofcalı derler..

— Sürüydü hazır.. Bir hafta peh - livanlara ziyafet var.. Hem de, Edir - ne Balkanların kolları yağlı olur..

Ağa, nihayet dayanmadı. Cevap vermediği davranışın ilâhî bir kuvvet - le Adalı ters dönerek sarmadan sarma - ya geçti. Ve, şimdi Aliço alta Adalı üstte idi.

Ağa, bu hal karşısında sesini yük - seltilti:

— A be!.. Hazırız beyim.. İstersen sürüydü çiftleştiririz.. Varsın cüm - blis on beş gün olsun, dedi.

Lofcalı bey de meydana olup bite - ni görmüştü. Biraz sesi kısıldı. Fakat, mukabele etmekten çekinmedi:

— Peki, sürü iki olsun..

— Hay, hay..

— Doya, doya beslenirler pehli - vanlar..

— Bak, Edirne Adalıma ne yaptı? Diye alay etti. Hakikaten, Adalı, harika göstermişti. Aliço gibi bir ada - ma ters döndü sarmadan, sarmaya geçmek oldukça mühim bir işti.

Şimdi Adalı kütneyi doldurmuştu. Aliço, yerdin bir çayır göpü koparıp dışlarının arasına sıkırdı.

Aliçonun bu hareketi asabileştigi - ne delâlet ederdi. Güreşte, Aliço ağzına göp alıp gıgıneğe başladı mı artık aşabı bozulmuş demektir. Adalı, küt - neyi doldurup sarmayı boşaltacağı sıra - da birdenbire Aliçonun tek paça hava - lanıp doğrulması bir oldu.

Aliço elinde paça dikilmişti. Bere - ket versin Adalı çabuk davranıp has - mının elinden paçalarını çarçabuk al - di. İki pehlivan tekrar ayakta karşı karşıya geldiler. Lâkin her ikisi de maharetlerini göstermiş oldular. Bu su - retle Adalının yabana atılmıyacağı anlaşılmıştı. Güreş başlayalı daha, yir - mi dakika kadar olmuştu. Fakat, bu

alta düşürme, alttan kalkma hareket - leri herkeste bir fikir vermişti. Bilhassa, ihtiyar çalgır hayran ol - muştı. Yanında bulunan eski pehli - vanlardan Memiş:

— Memiş gördün mü herifi?

— Pehlivan bu adam vesselâm!

— Şeytan herif derhal güreşi de - ğiştirdi.

— Doğru, turpanlar, elenseler nere - de kaldı?..

— Adalı yapıyor bu işi şimdi..

— Adalının zaten işi bu..

— Fakat, Aliçoya geçmez.

— Tabii. Aliço, öyle elense ve tur - panlarla zebunlaşır mı?

— Katiyen..

— Sonra o da mukabele ediyor.

— Gördün mü nasıl bir anda tek çapraz tek paçayı ahyordu?

— Lâkin, sarmadan, sarmıya dö - nüş mükemmeldi.

— Adalı, salı ve kuvvetli herif..

— Tek paça ile nasıl kalktı kel?..

— Şah gibi..

— Ne olacak dersin?..

— Vallahi usta.. bunlar birbirlerini

hatahyamazlarsa yenemezler, derim..

— Ben de o kanaattayım!..

— Çünkü ne Aliço, Adalıyı.. ne de

Adalı, Aliçoyu ezip yenemez. Muhak - kak birisi, birisini hatalamak gerek..

— Bu iş olsa, olsa ayaktan olacağı

galiba..

— Doğru.. alttan bunlar birbirine

denk düşüyor..

— Üstten, çaprazla, kesme ile falan

yine bu hatalama..

— Öyle..

— Bari, doğru dürtüst bir yenilme ol - sa da patırdı çıkmaz..

— Bu da varid..

— Adalı kavgacı ve belâli diyorlar..

— Te.. Aliço da öyle.. sonra, bura - sı birbirine girer..

— Bakalım ne olacak?..

— Şunu bunu bırak.. Aliço, yirmi

sene sonra başına belâyı aldı.

İhtiyar pehlivan beyaz sakalı elle - rinin içine alarak.. yine kendisi gibi

ihthiyarlanmış olan pehlivana:

— E!.. Dünya bu.. ihtiyarlayınca

kurd, köpeklerin maskarası olur.

— Zavallı Aliço.. şimdi yirmi beş

yaşında olsa.. öyle altından kalkabilir

miydi hasmı?..

— Ne gezer.. ağırdır vallahi..

— Dedim ya.. ne de olsa ihtiyarlık.

— Elli yaş bu.. hangimiz bu yaşa kadar

dayandı?..

— Daha etmek var Aliçoda..

— Bu, herif fukara düşmez kendine

ti bakarsa altmışına kadar onu yene - mezler be!..

— Doğru.. fakat; artık Aliçoya ba - kanlar azaldı. Güreş meydanından ne

çıkarsa onunla geçiyor zavallı.

— Sultan Aziz devri olmuş olsaydı,

böyle olmazdı. Yine çöpleri dururdu.

— Lâf aramıza; kimse iştmesin

sonra belâmızı buluruz. Bu, sultan Ha - mid devri pehlivanlığı öldürdü.

— Hele, bu muhacirlik hepimizi bi - tirdi. Bu, 1293 Moskof muharebesi mil - leti darma dağın etti.

— Aliço, iyi baklanıyor.. gittikçe

fukara düşüyor. Eskisi gibi yiyip içse

onun önüne durulur mu?

— Eh... Lofca beyleri biraz yardım

ediyorlar.

— Sultan Hamid devrinde bu bey - lerde kalmadı.. Padışah, pehlivan me - raklısı olmadığı için hiçbirisi eskisi gi - bi çiftliklerinde pehlivan beslemiyor - lar.. dedi.

İhtiyar gözleri yaşarak:

— Ayol görmüyor musun halimizi?

Sultan Aziz devrinde böyle mi idik?..

Çiftliklerde, beylerin ağaların yardım

larla geçinir güçerdik. Şimdi

Harici ticaretimizde inkişaf

(Baş tarafı 1 indice)

Almanyanın 1940 senesinde piyasa samızdan alamadığı mallardan yüzde 40'ını İngiltere ve Fransaya, yüzde 35'ini İtalyaya ve mütemadi yüzde 25'ini Balkanlar ile diğer bitaraf devletlere satmak kabil olmuştur. Aşağıdaki cedvel muhtelif memleketlerin Türkiye ile ihracatındaki hisselerinin son senelerde ne şekilde değiştiğini göstermektedir:

İthalat:

Ecnebi memleketlere olan eski borçlarımızı ve yeni aktedilen kredi anlaşmasına ait amortisman taksitlerini ödeyebilmek için aktif ve bir ticaret müvazenesi temininden yani daimi surette ithalattan fazla ihracat yapmaktan başka çaremiç olmadığı malumdur. İthalat rakamlarının etkisi bu bakımdan endişeye mahal olmadığı ve filhaka 1939 senesinin ilk iki ayındaki 18 milyon liralık ithalata mukabil 1940 senesinin aynı devresinde ancak 10.5 milyon liralık bir ithalat yapıldığı ve yalnız iki aylık kısa bir zaman zarfında ticaret müvazenesinin 11,7 milyon liralık bir aktif fazlası arzettiği görülmektedir.

1939 senesinin ilk iki ayında ithalatımızın yüzde 48'ini temin etmiş olan maza ancak yüzde 23 nisbetinde iştirak. Almanyanın 1940 senesindeki ithalatında bu suretle kaybettığı hisselerin yüzde edebilmiş olduğu ve Türkiye ithalatında 40'ına Amerikam, yüzde 25'ine, İtalyanın ve yüzde 15'ine de İngiltere ve Fransanın kaim olduğu görülmektedir.

İktisadi meseleler

(Baş tarafı 1 indice)

bu toplantılarda bir çok maddelerin vaziyetleri tetkik edilecek anormal fiyat yükselmeleri umumî vaziyeti sarı sarı amiller tamamen ortadan kaldıracaktır.

Bugün ilk olarak et meselesini gördük. Son zamanlarda fiyatlar yüzde 20 hatta 25'e kadar yükselmiş ve bugünlerde yine düşmeğe başlamıştır. Havaların gayri tabii bir şekilde soğuk gitmesi yüzünden vukua gelen hayvan zayıfları ile nakliye imkânları'nın güçleşmesi fiyatların yükselmesini sebeb olmuştur. Bu hususta icab eden tedbirleri alarak fiyatları müstakar bir hale koyacağız.

Etten sonra ilk olarak çay ve kahve vaziyetini tetkik edeceğiz. Toplantı dün akşam saat 7'de nihayetlenmiştir. Bu hafta zarfında ikinci bir toplantı daha yapılacaktır.

Başvekilimiz Rumanyanın cemilesine teşekkür etti

Ankara, 2 (A.A.) — Rumanya meclisi tarafından Anadolu zelele mntakasında bir köy inşa ettirilmesi hakkında verilen karar münaasebetle Rumanya Başvekilî B. Tataresko ile Dr. Refik Saydam arasında aşağıdaki telgraflar teati edilmiştir:

Ekselâns B. Refik Saydam
Türkiye Başvekilî

Rumen hükümetinin de bütün kalbi ile iştirak ettiği parlamenter teşebbüs üzerine, parlamentomuzun ahiren, zeleleden pek elim bir surette müteessir olan Anadolu bölgelerinde bir Türk köyünün inşasına muktazi masrafların yapılması için hükümet mezuniyet veren bir kanun kabul ettiğini ekselânslarına arz etmekle pek bahiyarım. Bu hareketi bütün Rumen milletinin mütefak asil Türk milletine karşı olan sadıkane dostluğunun ve tesadüünün bir tezahürü olarak kabul etmelerini ve bu vesile ile de yüksek ihtiramının kabulünü ekselânslarında rica ederim.

G. Tataresko
Rumanya Başvekilî
Ekselâns B. G. Tataresko
Başvekil

30 mart tarihli telgraflarından dolayı ekselânslarına bilhassa teşekkür eder ve mütefak Rumanyanın bu çok asil ve çok dostane hareketinin bütün Türkleri kalbe derinden mütehasis ettiğini ekselânslarına temin eylemek isterim. Bu suretle felâket yerlerinde yükselcek olan yeni köy, iki memleketi bağlayan tesanid ve dostluğun tahrip kabul etmez bir remzi olarak ebediyen kalacaktır. Yüksek ihtiramın lütfen kabul buyurulmasını rica ederim.

Refik Saydam

Petrol Meselesi ve Türkiye'nin rolü

(Baş tarafı 4 indice)

girmeğe mecbur olursa vaziyet Almanya için vahim olacaktır.

İngiliz - Fransız harp sefinelerine Boğazların açılması Karadenizdeki bütün seyriseferin hükümleri altına girmesini temin edecektir.

Bu nokta öyle ehemmiyetlidir ki Almanyanın Ankaradaki büyük elçisi von Papen İngilizlerin Montreux muahedesinde istihlal eylemiş oldukları Boğazlardan geçiş hakkını kaldırmağa Türk hükümetini sevk etmek için olanca kuvvetle çalışıyor. Türkiye'nin bitaraflığını ilân ve 1936 dan evvelki vaziyetini tesis etmesi isteniyor.

İngiliz - Fransız - Türk anlaşması ve Ankara demokrasisini garb demokrasislerine bağlayan menfaat nişanesi, daha evvelinden bu manevraları tesirsiz bırakıyor.

Kafkas mntakasının civarında Weygand-ordusunun mevcudiyeti Kremlin ihtiyatı sevk ediyor. Molotov, Ankara ile Moskova arasındaki münasebetlerde görülen soğukluğun mesulü Potemkin'e tasfiye etmiş bulunmaktadır. Stalin, büyük elçisinin vasıtasıyla Türk hükümetine dostane teminatı gösteriyor.

Her şey, Finlandiya sergüzeştinden sonra, Sovyetlerin muvakkaten mütefakiller her türlü çarpışmayı istemediğini gösterir bir şekilde cereyan ediyor.

Diğer taraftan Moskova da, Almanyanın Rus istihali üzerinde gittikçe büyüyen vaziyetine karşı muayyen bir hareket tezahür ediyor. Hitlerin Finlandiya meselesinde müdahalesindenberi Sovyet mütefakiğine karşı gösterdiği tavrı, İtalya ile istiyerek gürlüklü görünüş tekarbır, Brenner mülahakatı, Kremlinde bir memnuniyetlilik uyardırması gibidir. Bu, Alman matbuatının, üç taraflı anlaşma üzerinde konuşmak üzere Alman hükümet merkezine Molotov'un hareketi hakkında verdiği haberin mevsimsiz ve doğru olmadığını beyan eden Tass ajansının şiddetli tekbizinden de anlaşılıyor.

İHHİSARLARA :

Muhtelif piyasalarımızdan yapılan bütün satışları

Ege mntakasının bütün tütünleri satılmıştır. Samsun Trakya ve Kocaeli mntakalarında satışlara hararetili olarak devam edilmektedir. Fiyatlar yüksektir. Bilhassa Bursa mntakasında geçen senelere nisbetle fiyatlarda anormal bir yükseliş mevcuttur. Geçen sene altınus, yetmiş kuruş arasında satılan tütünler, bu sene yüz on kuruşdan müşteri bulmaktadır.

Irakta Millî koalisyon kabinesi

Bağdad, 2 (A.A.) — Yeni millî koalisyon kabinesinin B. Ghandi tarafından teşkilî, Irak'ta ve komşu Arab memleketlerinde dahilî istikrar ve azmin bir nişanesi olarak karşılanmıştır. Müsahideler, eski başvekil Nuri Paşa Saidin hariciye nezaretinde kalmasının Irakın dahilî siyasetinde takib edilmekte olan hattı hareketin muhafaza ve İngiltere ile olan ittifak muahedemesinin tatbik edileceğine dair adedilmektedir.

Teleki amiral Hortiye izahat verdi

Budapeşte, 2 (A.A.) — B. Teleki, naibi hükümet amiral Horti'ye Roma görüşmeleri hakkında malumat vermiştir. Nazirlar meclisi, gece toplanmıştır. Ayan ve mebusan meclisleri hariciye encümenleri B. Cack'nin beynelmilel vaziyet hakkında vereceği izahatı dinlemek üzere perşembe günü toplanma davet edilecektir.

Diplomasi mahafili B. Telekinin Roma seyahatinin İtalya ile Macaristan arasındaki dostluk rabitalarını sıkılaşmağa medar olmuş ve Cack ile Ciano arasında Venedikte yapılmış olan görüşmeleri teyid etmiş olduğu mütealemedir.

23 Nisan Çocuk Bayramı

Çocuk sesi yurdu şenlendirir. Bayramda çocuklarımızı neşelen - dirmek için el birliğile çalışalım!

Yurd çocuklarına Yapılan yardım

Ankara — Çocuk Esirgeme Kurumu genel merkezinden bildiriliyor:

Çocuk esirgeme kurumunu genel merkezinde 940 yılı ilk üç ayında kurumu polikliniğine müracaat eden 2.224 hasta çocuk dış bakım evinde de 2.185 çocuğun dişleri muayene ve tedavi edilmiştir. Kurumun çocuk sarayındaki 6.177 kilo çocuk sütü tevzi ve 36 çocuğa da elbise, ayakkabı, çamaşır verilmiş, bir çocuğun mektep levazımını temin edilecek okuma imkânı temin ve 6181 çocuk ve annesi kurumun - cı - cı banyosunda banyo almışlardır.

Kurumun gündüz bakım evinde 385 çocuğa 19.519 kap yemek verilecek bakımında bulunmuş ve 85 çocuğa da 270 lira 22 kuruş para yardımı yapılmış. Kurumun çocuk bahçesinden 16.679 çocuk istifade etmekte ve Keçiören'deki ana kucagında 225 yavru daimî bakım altında bulunmaktadır. Bu suretle kurumun üç ayda yardım yaptığı çocuk sayısı 28.312 ye balığ olmuştur.

ASKERLİK KÖŞESİ

Yunan ve Macar Orduları

(Baş tarafı 4 indice)

ve Vardar nehirleri ve şimali şarkide de halihazırda Karpatlarla teşkil edilmektedir.

Macar topraklarının hemen tam ortasından geçen Tuna, istilâ takdirinde istifade edilecek bir mânia arz etmez. Teis şarkta bir müdafaa hattı çizmekte ise de, su mikdarı yazın oldukça azdır.

Bu suretle Macaristanın fiziki teşekkülü, faik kuvvetlere karşı koyması icab ettiği takdirde mukavemet pek müsaad olmayacaktır. Bununla beraber Macarlar, enerjili ve tarihinin de isbat ettiği vehile istiklallerini müdafaa azimli bir millet teşkil etmektedirler.

"Le Temps,"

Afrodite davası

(Baş tarafı 1 indice)

yiz etmişti. Temyiz mahkemesi bu kararı iddia makamının gösterdiği temyiz esbabını makul görmeyerek tasdik etmiş ve bu suretle açıldığı gündün bugüne kadar, alâka ile takip edilen fakat bir taraftan da bizi üzen bir dava nihayet bulmuştur.

Temyiz kararı şudur:

"İstanbul Cumhuriyet Müddeiummiliği tarafından müddetinde istida edilerek temyiz edilen dava evrakı Cumhuriyet Başmüddeiummiliği makamından tasdik talebini natik tebliğname ile dairenize gönderilmekle okunup iş anlaşıldıktan sonra icabı düşünüldü.

"Zabitname münderecatına ve duruşma safahatına nazaran tahassül edilen netice mahkemeye takdir olunması ve kararın dayandığı mucip sebeblere nazaran yerinde görülmiyen bilcümle itirazların reddile usul ve kanuna uygun ve takdir ve kanaate müstenid olan mezkûr kararın tebliğname vehile tasdikine 28/3/94 tarihinde ittifakla karar verildi."

Bu kararla artık kat'iyet kesbeden dava hakkındaki ileri sürülecek mütealemlara ve ictihad kaplarına da yol açılmış bulunmaktadır.

Diğer taraftan, "Afrodite", in hulasası halinde negredilen ayrı bir tercümesi de müddeiummiliği tarafından toplattırılmıştı. Bu tercüme hakkındaki takibat da durdurulmuştur.

Komedi Franzezin nazigâne bir hareketi

Ankara, 2 (A.A.) — Şehrimizde bulunan Komedi Franzez heyeti 4 nisan perşembe günü saat 16 da Andromak eserile Le Caresse du Sainsacrement komedisini tekrarhyarak getirini Kızılay cemiyeti Ankara merkezine teberri etmeğe karar vermişlerdir. Heyetin bu güzel hareketi Ankarada büyük bir alâka ve memnuniyet uyan - dırmıştır. Bu oyuna ait biletler yarın saat 14 den itibaren Halkevinde satılacaktır.

Perşembe günü verileceği evvelce ilân edilen matine poetik bu münasebetle cuma günü saat 17 ye tercih edilmiştir.

SABAHTAN SABAH Hudutlarımız içinde nakliyat

(Baş tarafı 1 indice)

dır; ondan sonra insan da naklölüne caktır.

Tayyare nakliyatında çok yaygındır. Senenin bir kaç ayı işliye bilen üç beş hattımız var. Onlar da üçer, beşer yüz kilometrelidir. Almanya ve Amerika ayda bir kaç yüz bin kilometrelik seferler yapan tayyare servislerine maliktirler. Hele Amerikada artık tayyare ile seyahat payton arabasıyla seyahat kadar basit işlerden oldu. Orada bir iş adamı için tayyare dururken şimendifere binmek, bizim tramvay işliye yere merkeble seyahatımız kadar garip ve iptidai addedilmekte imiş. Merkebin yanında tramvay ne kadar tehlikeli bir nakil vasıtası ise şimendiferin yanında da tayyare ancak o kadar tehlikeli bir nakil vasıtası haline gelmiştir. Biz nasıl Beyazıddan Harbiyeye gitmek için on, on beş dakika tasarruf edilebilmek üzere bazı muhataralarını ve rizikolarını göze alarak tramvayı tercih ediyorsak Amerikalı da bir kaç saati tasarruf edilebilmek üzere bazı tehlikelerini göze alarak tayyareyi tercih etmektedir. Şimen - difere göre tayyarenin kazandığı zamanın henüz nazarımızda büyük bir kıymeti yok anlaşılan. Geçen sene tayyare seferlerinin boş olmasını başka bir şeye atfedemiyoruz.

Bir Çinliye şimendiferden bahsetmişler: "Köyüne onunla iki günde gidip gelebilirsin. Halbuki şimdi on günde gidip geliyorsun demişler, Çinli hayretle:

— Peki, geriye kalan sekiz gün ne yapacağım! demiş..

Şimendiferi ağır bulanlar, sekiz dakikanın kıymetini bilendirler. Bizden bu sekiz dakikanın kıymetini bilecek vaziyetteyiz. Bir müddetbenberi ağır inkişaf eden tayyare nakliyatı işine artık hız vereceğimize de şüphemiz yoktur. Çünkü memleketin her türlü muvazala ve münakale hatlarına ihtiyacı vardır; geniş hudutlarımızı bunu icab ettirir.

Toprağımız demir ağırla örüldüğü halde bu az geliyor. Meselâ Trakya'yı bakınız: İstanbuldan Edirneye her gün iki tren bir de ekspres hareket ettiği halde günde on, on beş otobüs işlemekte, hepsi tıklım tıklım adam taşımaktadır. Vakta bunun bir sebebi otobüslerin gidenlerin, tren hatından uzakta menzillerine otobüsle daha kolay vasıl olmaları ve daha ucuz gitmeleridir.

Trenin dört liraya, altı yedi saatte götürdüğü yere, iki buçuk liraya dört saatte gitmek büyük tasarruftur. Bu na rağmen memleketin her tarafında tren boş kalıyor, en büyük münakale hizmetini görüyor. Bu yolda Ali Çetinkayanın ihdas ettiği uzun ve kısa müddetli biletlerle hele bir let ücretlerindeki tennizlâtın himmeti hadsiz hesapsızdır.

Tren yollarının yanında göseler de ne derece ehemmiyet verileceğini hükümetin programından öğrenmiştik. Şöşeler otobüslerle yol açacaktır ve otobüs kolaylığı, ucuzluğu, kesdirmeye yoldan gitmesi yüzünden çabukluğu ile şimendifere daima rakip olacaktır. Ancak bir Türk mali olan kömürü öteki ecnebi mal olan benzini yaktıkça şimendiferi tercih etmek mevkiindeyiz. Tayyarede benzin istihlak etmekle beraber onu büsbütün başka noktalardan ve bu meydana millî müdafaa noktasından da tetkik ve mülahaza etmek mevkiindeyiz.

İKTİSADİ İŞLERİ :

Fındık ihracatındaki ihtilaf halledildi

Bir milyon lira kıymetinde yapılacak fındık ihracatının ihracatçı tic - carlar arasında taksimi işini kararlaştırmak üzere dün Ömer Âbid hanında bir toplantı yapılmıştır.

İstanbul Mntaka Ticaret Müdürlüğü Avni Sakmenin başkanlığı altında cereyan eden ictimada Trabzon, Ordu ve Giresun fındık ihracat bürolarının muhabhasları da bulunmuştur. Yapılan görüşmelerde bilhassa ihracatçıların mütealemları yeniden tetkik edilmiş ve ihracatın tüccarlar arasında tevzi mikdarı kararlaştırılmıştır.

Famuk ipliği buhranı

Pamuk ipliği buhranı son günler zarfında yeniden başlamıştır. Alâkadarlar tarafından piyasada yapılan tetkikler neticesinde 20 ve 22 numaralı ipliklerde darlık olduğu neticesine varılmıştır.

Bundan başka evvelce istihlak ver-

Fırtına yüzünden Vukua gelen Kazalar

Karadeniz, Marmara ve Ege denizlerinde şiddetli şimal fırtınası devam etmektedir. Dün Karadenizden gelmesi beklenen Dumlupınar vapuru yolda şiddetli fırtınalara tutulmuş ve güç - lükle Sinob limanımıza iltica etmiş ve bu yüzden limanımıza gelememiştir. Bugün gelmesi beklenmektedir.

Pazartesi günü Akdenizden geleli - yen Kades vapuru dün gelmiştir.

Fırtına yüzünden evvelki akşam Tophanede bir deniz kazası olmuş, Denizyollarının iki vapuru çarpışmıştır. Ayvaktan gelen Kemal vapuru Tophane rhtımına yanaşırken sulara kapılmış ve rhtımda yavaşık bulunan Uğur vapurunun üzerine düşerek şiddetle bindirmiştir. Müsademe neticesinde Uğur vapuru hasara uğradığından dün tahir için havuza alınmıştır. Bu sebeble Uğur vapurunun yapacağı dükkü izmit seferi başka vapur hareketi imkânsız olduğu için yapılamamıştır. Denizyolları ve liman reisliği müsademe hakkında tahkikata başlamış ve Kemal vapuru kaptanı dün sorguya çekilmiştir.

MAHKEMELERDE :

Ellerinde kelepçe varken yine rahat durmuyorlar

Dün öğleden evvel adliye koridorlarında bir çok kimseleri heyecana düşüren bir hâdise olmuş, iki mahkûm, birbirlerini kelepçe ile yaralamışlardır. Bu hâdise şöyle geçmiştir:

Receb, Asliye Üçüncü Ceza mahkemesinde bir kırsızlık suçundan yedi buçuk sene, arkadaşı Haydar da, ona yaklaklık etmek suçundan bir buçuk sene hapse mahkûm olmuşlardır. Haydarın diğer bir kırsızlık suçundan dün sabah yine Üçüncü Ceza mahkemesinde muhakemesi yapılmış, şahid olarak dinlenen receb de, aleyhinde şahadette bulunmuştur. Mahkmeden çıkınca, Haydar, Recebin üzerine saldırmış, bir müddet dövüştükten sonra, Haydar Recebi burnundan, Receb de Haydarı kulağı - nın arkasından yaralamıştır.

Orada bulunan muhafız jandarmalar iki mahkûmu güçlükle birbirlerinden ayırmışlar, yine, ikisi de tevkifat - neye gönderilmişlerdir.

Makbuz suistimali

Makbuzlarda tahrifat yapmak, üç liralık makbuzların koçanlarına 50 kuruş kayıd geçmek ve yol paralarına ait makbuzların koçanlarına da yardım makbuzu koçanı imiş gibi cüz'i rakkamlar yazmak suretile ihtilâsta bulun - maktan maznun olarak İkinci Ağır Ceza mahkemesinde muhakeme edilmek - te olan Belediye tahsildarı Sadık Ulu - sanın muhakemesi dün bitirilmiş, hak - kındaki karar verilmiştir. Sadık, suçu sabit görüldüğünden, bir sene, on bir ay, on gün hapse mahkûm edilmiştir.

Bono sahtekârlığı teyyüt ediyor

Ankarada meydana çıkarılan müba - dil bonoları üzerindeki sahtekârlık hâ - disesile İstanbulda da bazı kimselerin alâkadar olduklarını anlaşıldığını ve bu cihetten zabita ve müddeiummiliğin - ge de tahkikata geçildiğini evvelki gün yazmıştık.

Dün, bu işle alâkalı olduğu neticesine varılan iki kişi yakalanarak ifadesi alınmıştır. Ancak, bunların yakalanmaları tahkikat tamamlanmış olmadığından yeniden tahkikata devam edilmektedir. Bu tahkikatın bu - gün neticeleneceği ve bu işle alâkası olanların aksamına kadar tamamiye mey - dana çıkarılarak adliyece verilecekleri muhakkak addolunmaktadır.

Malatyada ırza geçmiş İstanbulda yakayı ele vermiş

Malatyada bir kadının ırza tecavüz ettikten sonra İstanbul kağıdı anlaşılan Malatyalı Mehmedin yakalanması için İstanbul müddeiummiliğine Malatya Ağır Ceza mahkemesinden gönderilen tezkere üzerine Mehmed yakalanmış, dün Sultanahmed Birinci Sulh Ceza mahkemesinde sorgusu yapılmıştır.

Mahkeme, Mehmedin tevkif edilerek Malatya'ya gönderilmesine karar vermiştir.

gisine göre tanzim edilmiş olan fiyatlar bu verginin kaldırılması üzerine düşmemiş ve aynı şekilde kalmıştır. Alâkadarlar fiyatların indirilmesi için tetkiklere başlamıştır.

ŞİFA Bulmuş AĞRI

Bay J. O. C. Yazıyor:

Ekseriya okuyoruz. Tedavi gören ilaçlar varmış fakat, ALLCOCK yakısından bahsedince, kat'iyen mübalâğa değildir. Bir zat akşam tatbik ettiği bir ALLCOCK yakısı, bir gece zarfında tesirini göstererek ve devamlı sıcaklık tevhit ederek ağrıyan mahlî teskin etmiştir.

ALLCOCK. Romatizma. Lumbago, Siyatik, delikli ALLCOCK yakaları ile şifayap olmuşlardır.

ALLCOCK yakısının tevhit ettiği sıhhi sıcaklık, OTOMATİK BİR MASAJ gibi hemen ağrıyan yerin etrafını kaplar. ALLCOCK yakılarındaki kur - mızı daire ve kartal resimli markasına dikkat ediniz. Eczahanelerde 27 buçuk kuruştur.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

SOLDAN SAĞA :

- 1 — İstanbul'un bir semti.
- 2 — Bir sayfiye yeri - İçinde yaşarız.
- 3 — Şeref kazan.
- 4 — Aldatma.
- 5 — Aldatma.
- 6 — Kabile - Hisse.
- 7 — Bir vakit.
- 8 — Çok değil - Bir geyik cinsi.
- 9 — Olur - Bir rakam.
- 10 — Yapmak - Bir yemek.
- 11 — Cilve - Mel'un ol.

YUKARIDAN AŞAĞIYA :

- 1 — Bir tath - Gizlenilecek yer.
- 2 — İsim - Yemek - Balıkçılar kul - lanır.
- 3 — Işık verir - Bir kısım Karadeniz halkına verilen isim.
- 4 — Erkek - Bir nota.
- 5 — Meşhur bir Mısır firavunu - Bir spor tabiri.
- 6 — Rabit edati - Bir metre.
- 7 — Hayatın sonu - Yüzünde bir i - sarek olan.
- 8 — Japon parası - Vücutde bul - nur - Genişlik.
- 9 — Bir isim - Otomobil.
- 10 — Bir istikamet - Zaman.

[Evvelki günkü bulmacanın halli]

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

1	T	A	Y	A	R	E	T	A	B
2	A	S	A	V	A	S	A	T	I
3	V	A	Y	A	K	A	Y	A	R
4	U	R	A	R	I	S	A	T	I
5	K	R	E	I	S	L	I	K	
6	A	A	L	Ç	I	L	I		
7	A	B	A	L	I	M	S	A	K
8	D	I	Ş	I	K	E	K	L	I
9	A	D	I	L	K	A	T	O	
10	M	E	L	E	K				

Mübaşir Rüşdünün durumu

Bazı evrakın ziyanına sebep olmak ve aldığı kaydıyleci vezneye yatırmamak vesaire suretile sahtekârlık ve emni - yeti suistimalden suçlu olarak İkinci Ağır Ceza mahkemesinde muhakeme edilen Dokuzuncu Hukuk ma - kemesi mübaşiri Rüşdü Sügmezin muhakemesine dün devam edilmiştir.

Müddeiummili iddiasını yaparak, Rüşdü Sügmezin suçunun sahtekârlık ve emniyeti suistimal olmayıp vazifeyi ihmal ve ruistimal mahiyetinde olduğunu söylemiş, bu suçlardan dolayı Türk Ceza Kanununun 240 ve 230 un - cu maddelerine göre cezalandırılma - sını istemiştir.

Muhakeme, müdafaa ve karar için başka güne bırakılmıştır.

BÜYÜK TENZİLÂT

Ötedenberi İYİ MALI UCUZA SATMAYI ve MÜŞTERİYİ memnun etmeyi gaye edinen

HASAN DEPOSU

Kendi itiriyat ve müstahzaratında yaptığı büyük ucuzluğa ilâveten YERLİ - AVRUPA ve AMERİKAN parfümeri mallarını rekabet kabul etmez FIATLARA indirmiştir.

HASAN DEPOSU vitrinlerine bir bakış bunu isbata kâfidir

HASAN DEPOSU: Bahçekapıdan Beyoğluna giden tramvaylar durağı karşısında

İstanbul Belediyesi İlânları

Kurtuluşta Büyük Grant garajında haciz altına alınan Sütüdübeyker markalı ve 1135 No. lu hususi otomobil 4/4/940 perşembe günü saat 15 de açık arttırma ile satılacağı ilân olunur. "2604,"

Cerrahpaşa, Haseki, Beyoğlu, Emrazı Zühreviye hastahanelerile Zeynep Kâmil Doğumevinin 939 malî yılı ihtiyacı için lüzumu olan kuru üzüm, kuru kayısı, tiryani ve kuru zerdali 2490 numaralı kanunun 43 üncü maddesinin son fıkrasına göre pazarlıkla satın alınacaktır. Tahmin bedeli 1638 lira 17 kuruş ve ilk teminatı 122 lira 37 kuruştur. Şartname Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kalemindedir. İhale 18/4/940 perşembe günü saat 14 de Daimi Encümende yapılacaktır. Taliplerin ilk teminat makbuz veya mektupları ve 940 yılına ait Ticaret Odası vesikalarile ihale günü muayyen saatte Daimi Encümende bulunmaları. "2607,"

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

I — Şartname ve nümunesi mucibince 100.000 adet bakalit kapak müfehhihi nam ve hesabına pazarlıkla satın alınacaktır.
II — Pazarlık 10/IV/940 çarşamba günü saat 14,30 da Kabataşta Lç yazım ve Mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.
III — Şartnamesi sözü geçen şubeden parasız alınabileceği gibi nümune de görülebilir.
IV — İsteklilerin pazarlık için tayin edilen gün ve saatte %7,5 güvenme paralarile birlikte mezkûr komisyona müracaatları. "2592,"

İstanbul Levazım Âmirliği Satınalma Komisyonu İlânları

Anadolu ciheti	Rumeli ciheti
19.500 Kilo bakla	36.800
16.000 " enginar	22.700
10.500 " pemiz otu	26.600
8.000 " bezelye	12.400
4.500 demet dere otu	10.150
13.500 adet marul	16.300
8.800 demet maydanoz	10.600
10.000 adet yeşil salata	19.100
8.500 demet taze soğan	17.000

Yukarıda yazılı 9 kalem sebze Rumeli ciheti ayrı ve Anadolu ciheti ayrı olmak üzere kapalı zarfla eksiltmesi 15/4/940 pazartesi günü saat 15 de Tophanede Lv. âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Rumeli cihetinin tahmin bedeli 5672 lira 45 kuruş, ilk teminatı 425 lira 43 kuruş, Anadolu cihetinin tahmin bedeli 3284 lira 35 kuruş, ilk teminatı 246 lira 38 kuruştur. Şartnamesi kom. syonda görülür. İsteklilerin teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyona vermeleri. "755," "2491,"

3000 çift mahluz alınacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 5/3/940 cuma günü saat 14,30 da Tophanede Lv. âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 1350 "ira, ilk teminatı 202 lira 50 kuruştur. Nümune-

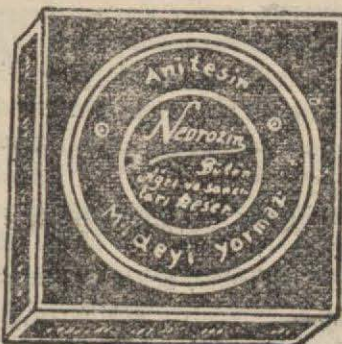
Ankara Borsası

1 Nisan 1940	Fiyatları	Kapanış
Londra	1 Sterlin	5.24
New-York	100 Dolar	148.75
Paris	100 Frak	2.9470
Milano	100 Liret	7.54
Cenevre	100 İsv. Fr.	29.2725
Amsterdam	100 Florin	69.3575
Berlin	100 Raygmark	—
Brüksel	100 Belga	22.18
Atina	100 Drahmi	0.97
Sofya	100 Lova	1.7775
Prag	100 Çek kronu	—
Madrid	100 Peçeta	14.1625
Varyova	100 Zloti	—
Budepeşte	100 Pengö	26.5325
Bükreş	100 Ley	0.6325
Belgrad	100 Dinar	3.4475
Yokohama	100 Yen	34.9175
Stokholm	100 İsveç kr.	31.0050
Moskova	100 Ruble	—

ESHAM VE TAHVİLÂT

Ergani	20.03
Sivas - Erzurum	5 19.52

ANİ TESİR NEVROZİN

BAŞ, DIŞ, NEZLE, GRİP, ROMATİZMA soğuk algınlığı

ve bütün ağrıları derhal keser. Lüzumunda günde 3 kaşe alınabilir.

Büyük ikramiye 150,000 liradır

El ilânlarında da yazıldığı gibi 3 üncü keşide biletlelerini herkes

Nisanın 4 üncü günü akşamına kadar değiştirmelidir. Aksi takdirde bu numara üzerinde hiç bir hak iddia edilemez.

Devlet Demiryolları İlânları

Bedeli Türk - İngiliz kredi anlaşmasından tediye edilmek üzere mübayaası takarrür eden İngiliz lokomotiflerine ait takriben elli kalem yedek parça pazarlık suretile ve münhasıran İngiliz firmalarından satın alınacaktır.

Bu hususta tanzim edilmiş olan şartnameler Londrada Türk Ticaret Ateşeliğinden ve Ankarda Devlet Demiryolları Malzeme Dairesinden tedarik edilebilir. Şartname almak isteyenlerin bu kabil malzeme imal eden bir İngiliz fabrikasını temsil ettiklerini firma ismini vermek suretile bildirerek, tahriren veya şifahi yukarıda sözü geçen yerlere müracaatları lazımdır.

Verilecek tekliflerin en nihayet 20/5/940 tarihine kadar Ankarda Devlet Demiryolları Merkez Dokuzuncu Arttırma Eksiltme Komisyonuna tevdi edilmiş olması lazımgelseceği ilân olunur. "2439,"

Sahibi: Ahmed Cemalettin SARACOĞLU
Neşriyat Müdürü: Macid ÇETİN Basıldığı yer: (Yeni Sabah Matbaası)

İstanbul İkinci İcra Memurluğundan:

İsmail Rasime ikinci derecede ipotek gösterilen Yüriyeye aid Alemdar mahallesinde Aziziye caddesinde ve Fatma Sultan camii sokağında eski 14, 47, 49, 43, 51, 45, 53, 4, 2 yeni 24,17, 22, 28, 20, 26, 18, 19, 9, 21, kapı 33 ada 7-6-9-10-11-12-13-14 parsel numaralarla mürakkam hududu senette muharrer kârgir, bahçeli iki hane ve yedi kit'a bilâ hava dükkân a - çık arttırmaya konulmuştur. Gayrimenkulün bulunduğu yer İstanbul Hükûmet konağı karşısında ve esas cadde üzerinde olmakla beraber bina tamire muhtaç ve elektrik, havagazi, su tertibatı vardır. Bu gayrimenkullerden 12 parsel 28 kapı numaralı dükkânın iki cephesi camekân, zemini çimento kahve dükkânıdır. 10/11 parsel, 24, 26 kapı numaralı dükkânlar birleştirilerek bir dükkân halinde müstamel olup 26 numaralı cephesi demir yaprak kepenklidir. 8 parsel 20 kapı numaralı dükkân cephesi demir yaprak kepenkli, zemini asfalt bodrum katı mutfak olarak müstameldir. 7 parsel 18 kapı numaralı dükkânın zemini tahta, cephesi camekânıdır. 9 parsel 22 kapı numaralı mahal han methalidir. Burada bahçede natamam bir oda bir mutfak, bir aralık, bir ocak yeri vardır. Birinci katta bir koridor üzerine altı oda, bir helâ, sol taraf kısmında bir koridor üzerinde beş oda bir helâ vardır.

İkinci kata bahçeden tahta asma bir merdivenle çıkılır. Sol tarafta bir koridor üzerinde bir helâ, bir oda, diğer koridor üzerinde üçü yüklü, dolaplı ve gayrikabili iskan, biri kabili iskan olmak üzere dört oda vardır. Diğer koridor üzerinde ise ikisi camekân bölmesi olmak üzere beş oda, bir helâ vardır. Buradan üçüncü kata çıkılır. Yüklü, dolaplı bir oda, bir sofa, bir taras vardır. Diğer hane: Bahçeden kapıdan girildikte binanın sokak cephesine nazaran diğer ev gibi birinci kattır ve bir koridordan sonra bir oda, bir helâ mevcuttur. Odanın altı 20 No. lu dükkândan kullanılır mutfak mahalidir. İkinci katta merdiven başı, dört oda vardır. 13/14 parsel, 17, 19, 21 kapı numaralı üç dükkân birleştirilmiş, zemini çimento, cephesi camekân olup matbaadır.

Mesahası	7 parsel numaralı mahal	13.50 metre murabbai
8	"	10.50
9	"	269.50
10	"	7.50
11	"	6.50
12	"	28.50
13	"	35.50
14	"	31.00

Olmak üzere 402.50 metre murabbaidir.

Bundan 123 metre murabbai mahal bahçe olup mütebakisini binalar ıgal etmektedir. Dükkânlar havasızdır, haneler bilâhare dükkânların tapu kaydına mukayyet olan irtifadan sonraki havalara müstemildir. Bu emlâkin tamamına 16000 lira kıymet takdir olunmuştur. Bu gayrimenkule ait şartname 27/4/940 tarihinden itibaren herkesin görebilmesi için divanhaneye asılacaktır. Birinci arttırması 8/5/940 tarihine müsadir çarşamba günü saat ondan on ikiye kadar İstanbul İkinci İcra dairesinde icra olunacak ve muhammen kıymetin yüzde yirmi beşini bulduğu takdirde en çok arttırmanın üstünde bırakılacaktır. Üç gün böyle bir bedel elde edilmezse en son arttırmanın taahhüdü baki kalmak şartile arttırma on beş gün temdid edilerek 23/5/940 tarihine müsadir perşembe günü aynı mahal ve saatte icra olunacak ikinci arttırmada 2280 numaralı kanun hükümleri gözetilerek tutulacak en çok arttırma ihale edilecektir. İpotek sahibi alacaklılarla diğer alâkadarların gayrimenkul üzerindeki haklarını, hususile faiz ve masrafa dair iddialarını evrakı müşbitelerile 20 gün içinde icra dairesine bildirmeleri, aksi takdirde hakları tapu siciline mukayyet olmanın satış bedelinin paylaşmasından hariç bırakılacakları ve talib olanların muhammen kıymetin yüzde yedi buçuğu nisbetinde pey akçesi veya millî bir banka teminat mektubu ibraz etmeleri ve fazla malûmat almak isteyenlerin her zaman 37/2105 numara ile dairemize müracaat edebilecekleri, arttırmaya istirak edeceklerin evrakı teklifle şartnameyi okuyarak muhteviyatını kabul etmiş addolunacakları ve müşterinin yalnız 20 senelik taviz bedeli ile ferağ harcı ve ihale pullarını vermeğe mecbur olduğu, diğer rûsum, vergi borçları borçluya ait olacağı ilân olunur. "25577,"

Mide Bağırsak ve İç Hastalıkları Muayenehanesi

DOKTOR
İBRAHİM HANİF DENKER
Birinci Sınıf Dahiliye Mütchassısı
Beyoğlu Sakıyağacı Cad. 42468
İSTİKLAL CADESİ
Kendi Laboratuvarında Hastalarının Röntgen ve Seriri Muayene ve Tahlili

Güçlüklerle Nasıl Mücadele Edilir?

Yazan: Herbert N. Gasson
Bu asırda Gassonun eserini okumamış iş adamlarına muvaffak olmuş gözüle bakmıyorlar, bu eseri mutlaka okuyunuz.
Fiyatı: 50 kuruş
Satış yeri: İstanbul, İnkılâb Kitabevi

Dr. Hafız Cemal

Dahiliye Mütchassısı
Lokman Heldin Divanyolu 104
Muayene saatleri pazar hariç her gün 2,5 - 5 saat cumartesi sabahları 9 - 11 hakiki fıkara kabul olunur. T. 22399

Ankarada AKBA

Kitapevi - Kağıtçılık - Türkçe ve yabancı dil gazete, mecmua, kitap siparişlerini en doğru yapan bir yerdir. Erikt ve ideal yazı makineleri satış yeridir. Telefon: 3377